

Berättelse

om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 18 Januari 1899.

I öfverensstämmelse med art. 18 mom. 1 af den mellan de Förenade Rikena och Japan den 2 Maj 1896 afslutade handels- och sjöfartstraktat hafva under den 17 Juli nästlidet år ministeriella noter vexlats, enligt hvilka sagda traktat kommer att träda i kraft den 17 Juli 1899.

Ikraftträdandet af traktat med Japan.

Från Kejsarl. ryska regeringen har ingått inbjudning till öppnandet af underhandlingar om revision af den mellan de Förenade Rikena och Ryssland gällande handels-, sjöfarts- och vänskapstraktaten af 1838.

Revision af traktat med Ryssland.

Underhandlingar hafva af Chilenska regeringen inledts om afslutande af en traktat angående handels- och sjöfartsförhållandena mellan de Förenade Rikena och Chile.

Underhandlingar om traktat med Chile.

Förberedande åtgärder hafva vidtagits för öppnande af underhandlingar med Korea om afslutande af en handels- och sjöfartstraktat.

Traktatunderhandlingar med Korea.

De med Kejsarl. tyska regeringen inleda underhandlingar angående afslutande af en konvention rörande ömsesidigt hemsändande mellan Sverige och Tyskland af fattiga m. fl. hafva fortgått.

Underhandlingar med Tyskland om konvention angående hemsändande af fattiga.

Underhand- Såväl med Tyskland som Ryssland hafva jemväl fortgått underhandlingar
lingar om om afslutande af öfverenskommelser rörande ömsesidigt skydd för den indu-
skydd för den striella eganderätten.
industriella
eganderätten.

Ratifikation å Kongl. Maj:ts ratifikation å de vid 1897 års internationella postkongress i
1897 års post- Washington af de Förenade Rikenas ombud undertecknade öfverenskommelser
öfverenskom- — nemligen en verldspostkonvention, ett aftal angående utväxling af bref och
melsor i askar med angifvet värde, ett aftal angående postanvisningsrörelsen, en kon-
Washington. vention angående utväxling af postpaket, ett aftal angående abonnement genom
postverkens förmedling å tidningar och andra periodiska skrifter samt ett aftal
angående inkasseringrörelsen — har gifvits den 15 Juni 1898 och den 20 på-
följande Augusti deponerats i Förenta Staternas utrikesdepartement.

Aftal angående Ett tilläggsaftal till 1891 års öfverenskommelse om postförbindelsen mellan
postförbindel- Sverige och Danmark har under den 20 och 24 December 1898 undertecknats
sen med Dan- i Stockholm och Köpenhamn, och Kongl. Maj:ts ratifikation derå har utfärdats
mark. den 31 samma månad.

Aftal angående Den 28 December 1898 har i Stockholm och S:t Petersburg undertecknats
postförbindel- ett aftal om vissa ändringar i den år 1895 afslutade konvention angående post-
sen med Ryss- förbindelserna mellan Sverige och Ryssland.
land.

Anslutning till Genom Accessionsakt undertecknad i Paris den 6 April 1898 har för de
1894 års sund- Förenade Rikenas del anslutning skett till den i Paris den 3 April 1894 af-
hetskonvention slutade internationella konventionen med dertill hörande tilläggsdeklaration af
i Paris. den 30 Oktober 1897 angående sanitär tillsyn öfver pilgrimsfärderna till Mecka
samt upprättande af sanitär bevakning i Persiska viken.

Skiljedom Hans Maj:t Konungen har på derom af italienska och persiska regeringarne
mellan Italien gjord framställning utsett en skiljedomare för afgörande af en mellan nämnda
och Persien. regeringar uppkommen meningsskiljaktighet rörande ett emot persiska regerin-
gen af en italiensk undersåte väckt skadeersättningsanspråk.

Neutralitet Med anledning af det mellan Nordamerikas förenta stater och Spanien
under spansk- förliden vår utbrutna krig beslöt Kongl. Maj:t att för de Förenade Rikena
amerikanska iakttaga neutralitet under detta krig, och utfärdades öfliga tillkännagifvanden
kriget. härom.

Kongl. Maj:t har antagit en af Kejsarl. ryska regeringen utfärdad inbjudning till en internationel konferens för öfverläggning om de verksamaste medlen att trygga den allmänna freden och inskränka öfverdrifna militära rustningar.

Internationel
fredskonferens.

På inbjudning af Kongl. italienska regeringen hafva de Förenade Rikena genom diplomatiskt ombud, biträdt af delegerade från de svenska och norska justitie- och polisförvaltningarne, deltagit i en konferens, som den 24 sistlidne November sammanträdde i Rom för öfverläggningar om en samverkan mellan de europeiska magterna till samhällets skyddande mot anarkisterna.

Anti-anarkist-
konferens i
Rom.

Kongl. Maj:t har beslutat att genom ombud deltaga i en internationel konferens, som är afsedd att under 1899 hållas i Bryssel för behandling af frågan om revision af de i art. 92 af den vid internationella konferensen i Bryssel den 2 Juli 1890 antagna hufvudakt stadgade föreskrifter rörande handeln med spirituösa drycker i Afrika.

Konferens
i Bryssel.

Uti en konferens, som på inbjudning från Kongl. belgiska regeringen sammanträdde i Bryssel den 7 Juni 1898 för behandling af frågan om afskaffandet af utförselpremier å socker, har Kongl. Maj:t genom ombud deltagit jemte ombud från Belgien, Frankrike, Nederländerna, Ryssland, Storbritannien, Spanien, Tyskland och Österrike-Ungern.

Sockerkonferens
i Bryssel.

I den konferens, som på föranstaltande af »Royal Society» i London hållits derstädes under förliden höst för fortsatta öfverläggningar angående den på en liknande konferens under år 1896 behandlade frågan om internationel samverkan för utgifvande af en fortlöpande katalog öfver vetenskaplig litteratur, hafva de Förenade Rikena varit genom särskilda ombud representerade.

Bibliografisk
konferens
i London.

Äfvenledes hafva de Förenade Rikena varit representerade vid den general-konferens för den internationella jordmätningen, som hållits i Stuttgart förliden höst.

Jordmätning-
konferens
i Stuttgart.

Vid en i Antwerpen förliden vår hållen internationel kongress för den högre handelsundervisningen äfvensom vid den i Madrid hållna 9:e internationella kongressen för helsovård och demografi hafva de Förenade Rikena varit genom särskilda ombud representerade.

Kongresser för
handelsunder-
visning och
helsovård
m. m.

Öfriga inter- Kongl. Maj:t har sändt ombud till en i Paris hållen internationel kongress nationella för undersökande af tuberkulosen hos människor och djur, till den i Wien kongresser. hållna 3:e internationella kongressen för tillämpad kemi, till den i Cambridge hållna 4:e internationella kongressen för zoologi, till den i Enghien hållna 13:e arkeologiska och historiska kongressen samt till den i Bryssel hållna 1:a internationella kongressen för offentlig konst.

Revision af De Förenade Rikena hafva genom ombud deltagit i den internationella reglementet kommission, som under året sammanträdt i Cairo för att taga i öfvervägande för de blandade domstolarna i Egypten. vissa af egyptiska regeringen väckta förslag till ändringar i reglementet för de blandade domstolarne.

Godkännande Genom not af den 17 Januari 1898 har tillkännagifvits Kongl. Maj:ts på af egyptiskt framställning af egyptiska regeringen meddelade samtycke till utfärdandet af lagförslag. ett egyptiskt dekret om ändring af § 49 i handelslagen för de blandade domstolarne angående minimibelopp för bolagsaktier.

Anslutning Tillkännagifvande har emottagits derom, att republikerna Honduras och till Genève- Nicaragua anslutit sig till den i Genève den 22 Augusti 1864 afslutade konventionen angående förbättrande af sårade militärers vård i fält. konventionen af 1864.

Berättelse Berättelse angående rättsväsendet i riket för år 1897 har blifvit afgifven omgående rätts- och i vanlig ordning till trycket befördrad. väsendet.

Utfärdade för- Under nedannämnda dagar har Kongl. Maj:t utfärdat följande af Kongl. fattningar. Maj:t föreslagna och af Riksdagen dels i oförändradt skick, dels med vissa förändringar antagna författningar, nemligen:

1898 den 24 Mars: checklag;

» » » » lag angående ändrad lydelse af 12 § utsökningslagen;

» » » » lag angående ändrad lydelse af 10 § 4 mom. i förordningen om nya utsökningslagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 10 Augusti 1877;

» » » » lag angående ändrad lydelse af 17 kap. 10 § handelsbalken;

» » 13 Maj: lag angående rätt till erhållande af kyrklig vigsel i visst fall;

- 1898 den 27 Maj: lag om ändrad lydelse af 25 § i förordningen angående patent den 16 Maj 1884;
- » » 1 Juli: lag angående ändring i vissa delar af giftermålsbalken;
- » » » » lag angående ändrad lydelse af 19 kap. 4 § ärfdabalken;
- » » » » lag angående ändrad lydelse af 5 § konkurslagen;
- » » » » lag om boskilnad;
- » » » » lag angående ändring i förordningen huru gäld vid dödsfall betalas skall och om urarfvagörelse, så ock angående undanskiftande af egendom i död makes bo den 18 September 1862;
- » » » » lag om bodelning vid äktenskapsskilnad, så ock om fränskild hustrus ansvarighet för gäld i boet;
- » » » » lag angående ändrad lydelse af 70 § utsökningslagen;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 39 § i förordningen angående in-teckning i fast egendom den 16 Juni 1875;
- » » » » lag om de svenska lapparnes rätt till renbete i Sverige;
- » » » » lag om renmärken;
- » » » » lag angående ändrad lydelse af 86 § utsökningslagen;
- » » » » lag angående ändrad lydelse af 51 § konkurslagen;
- » » » » lag om ändring i vissa delar af förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 April 1866;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 23, 24, 25, 38 och 61 §§ i förordningen angående in-teckning i fast egendom den 16 Juni 1875;
- » » » » lag angående ändrad lydelse af 71 § i lagen om dikning och annan afledning af vatten den 20 Juni 1879;
- » » » » lag, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af straff-tid;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum den 29 Juli 1892;
- » » » » lag om anteckning i kyrkobok af utrikes slutna äkten-skap;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 18 § i förordningen angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning den 31 Oktober 1873;
- » » 9 Sept.: lag angående förlängning af tiden, under hvilken förordningen den 6 Juni 1883 rörande de lappar, som med renar flytta emellan de förenade konungarikena Sverige och Norge, skall vara gällande;

- 1898 den 14 Okt.: lag, innefattande ändring i 2 kap. 3 § kyrkolagen;
» » » » lag, innefattande tillägg till 15 kap. 18 § kyrkolagen;
» » » » lag, innefattande vissa bestämmelser om styrkande af hinderlöshet till äktenskap;
» » » » lag om ändrad lydelse af § 30 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 Oktober 1883;
och har Kongl. Maj:t tillika, i den ordning 87 § regeringsformen föreskrifver, med bifall till senaste Riksdags förslag, låtit utfärda:
1898 den 30 Dec.: lag angående ändrad lydelse af 30 § i lagen om hemmansklyfning, egostyckning och jordafsöndring den 27 Juni 1896.

Härjemte har Kongl. Maj:t låtit utfärda:

- 1898 den 1 Juli: kungörelse angående ändrad lydelse af § 9 i kungörelsen den 14 September 1875, huru lagfarts- och in-teckningsböcker skola inrättas och föras;
» » » » kungörelse angående hvad i vissa fall skall vid utfärdandet af gravationsbevis iakttagas;
» » » » kungörelse, innefattande tillägg till kungörelsen med föreskrifter angående fångförteckningar och rapporter från fångelserna och tvångsarbetsanstalterna i riket den 6 November 1885;
» » 14 Okt.: kungörelse med bestämmelser om styrkande i visst fall af utländsk undersåtes hinderlöshet till äktenskap;
» » 18 Nov.: kungörelse angående tiden för öfversändande af ransakningshandlingar i mål, som af underrätt blifvit för fortsatt handläggning hänvisadt till annan domstol;
» » 9 Dec.: kungörelse om ändrad lydelse af 5 och 14 §§ i kungörelsen med föreskrifter angående fångförteckningar och rapporter från fångelserna och tvångsarbetsanstalterna i riket den 6 November 1885;
» » 22 » kungörelse angående förlust i visst fall af underhåll af allmänna medel, der underhållstagare för lösdrifveri häktas eller dömes till tvångsarbete;
» » 30 » cirkulär till Fångvårdsstyrelsen och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen angående pröfning af frågan om tillstånd för fånge att läsa periodisk skrift.

Tillfällig förstärkning af Nedre Justitierevisionens arbetskrafter.

Såsom förstärkning af Nedre Justitierevisionens arbetskrafter har medgifvits anställande af en extra revisionssekreterare äfven under innevarande år.

Den i berättelsen till 1897 års Riksdag omförmälda komité för utredning af frågan om åtgärder för beredande af lämplig uppfostran dels åt minderåriga förbrytare, dels åt varnartade och i sedligt afseende försummade barn har aflemnat betänkande och förslag angående minderåriga förbrytares behandling med dertill hörande motiv, öfver hvilka förslag utlåtanden infordrats från vederbörande myndigheter.

Komitén för utredning af frågan om lämplig uppfostran dels åt minderåriga förbrytare, dels åt varnartade och i sedligt afseende försummade barn.

Kongl. Maj:t har på derom gjord framställning förordnat, att Nya Kopparbergs, Lindes och Ramsbergs samt Fellingsbro härad skola från och med 1899 års ingång utgöra ett tingslag med tingsställe i Lindesberg.

Förening af tingslag.

Efter vederbörandes förslag har Kongl. Maj:t fastställt arbetsordning och aflöningsstat för staden Cimbrishamns embets- och tjenstemän äfvensom nytt reglemente för Eskilstuna stad samt meddelat föreskrifter angående förändrad organisation af rådstufvurätten och magistraten i Helsingborg.

Organisation af rådstufvurätter och magistrater m. m.

På grund af derom gjord framställning har ordning för val af borgmästare i Vesterås blifvit faststald.

Ordning för val af borgmästare.

För reglering af oregelbundenheter i rikets indelning hafva bestämmelser med afseende å Ramsbergs socken blifvit meddelade.

Reglering af rikets indelning.

Arméns vapenöfningar hafva under år 1898 omfattat:

Arméns vapenöfningar.

vid de garnisonerade trupperna: öfningar för befäl och manskap under de vanliga exercistiderna, rekrytutbildning och skolor för underbefälsutbildningen under hela eller större delen af året samt detachementsöfningar med i Stockholm förlagda trupper, hufvudsakligen tillhörande fjerde arméfördelningen;

vid det icke garnisonerade infanteriet — med nedannämnda undantag —: rekrytmöte i 50 dagar i två omgångar, förberedande korpralskola i 50 dagar, korpralskola i 100 dagar, möte för de till staben hörande officerarne i 6 dagar, officersmöte i 5 dagar och regementsmöte i 22 dagar. I två perioder, hvardera af omkring $1\frac{1}{2}$ år, hafva anordnats vid andra och femte arméfördelningarnes regementen rekrytskola samt vid nämnda regementen och Gotlands infanteriregemente förberedande korpral- och korpralskola. Vid fjerde arméfördelningens regementen har korpralskola icke egt rum;

vid det icke garnisonerade kavalleriet — med nedannämnda undantag —: rekryt- och remontmöten i två omgångar med 100 dagar i första och 75 dagar i andra omgången, möte för de till staben hörande officerarne i 6 dagar, befäls-

möte för officerare i 15 dagar och för underofficerare samt korpraler m. fl. i 10 dagar äfvensom regementsmöte i 23 dagar. Rekryt- och regementskolor hafva pågått vid Skånska husar- och dragonregementena samt vid Norrlands dragonregemente under hela året, utom under tiden för regementsmötet;

med beväringen: rekrytmöte vid infanteriet, artilleriet, ingenjörtrupperna och trängen i 68 dagar samt vid kavalleriet i 90 dagar, äfvensom regementsmöte i 22 dagar vid de förstnämnda truppslagen.

Under regementsmötena hafva fälttjänstöfningar, afseende gemensamt uppträdande af flera vapenslag, i mindre omfattning egt rum med trupper af första arméfördelningen. Planlagda sådana öfningar med trupper, tillhörande fjerde och femte arméfördelningarne, blefvo inställda på grund af den genom väderleksförhållandena försenade årsväxten.

Infanterivolontärskolorna. Vid infanterivolontärskolorna å Karlsborg, i Hernösand och i Ronneby, hvilka började den 24 sistlidne September, undervisas respektive 326, 126 och 73 elever.

Norrbottnens regementes volontärskola. Vid Norrbottens regementes volontärskola å Notviken afslutades den 30 sistlidne September den kurs, som började den 1 Oktober 1896. Den två-åriga kurs, som tog sin början den 1 Oktober 1897, har fortgått under hela år 1898 och en ny två-årig kurs tagit sin början den 1 Oktober sistnämnda år, med tillsammans 42 elever.

Kavalleriskolan. Vid kavalleriskolan i Stockholm, som började den 24 sistlidne September, undervisas 77 elever.

Fältöfningar. Fältöfningar hafva under år 1898 varit anordnade för officerare af generalstaben, fortifikationen och kavalleriet äfvensom vid första, tredje, femte och sjette arméfördelningarne samt för intendenturcorpsen.

Skjutskolor. Till infanteriskjutskolan å Rosersberg hafva såsom elever varit beordrade 41 officerare, deraf en från flottan och en från Karlskrona artillericorps. Derjemte hafva 9 regementsofficerare af infanteriet, 1 af kavalleriet och 2 af artilleriet bevistat öfningarne under 13 dagar.

För fältartilleriet hafva skjutskolor dels för subalternofficerare och dels för äldre officerare varit anordnade å Marma. En för arméns och flottans fästningsartillericorpsers gemensam skjutskola har varit försöksvis sammandragen och förlagd under större delen af öfningstiden till Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning.

Till gymnastiska centralinstitutet hafva såsom elever beordrats: i instruktörskursen 21, i gymnastiklärarekursen 15 och i sjukgymnastiska kursen 7 officerare. Öfriga skolor för utbildning af officerare.

Vid ridskolan undervisas såsom elever i kavalleriofficerskursen 15 och i lärokursen för stallmästare- och beridareelever 2 officerare.

Vid krigshögskolan utgör elevantalet 37, deraf 1 från flottan och 1 från Karlskrona artillericorps, och vid artilleri- och ingenjörhögskolan 82, deraf 12 från nämnda corps.

16 subalternofficerare ur kavalleriet, ingenjörtrupperna och trängen hafva under år 1898 vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori genomgått en 4 månaders kurs i tillverkning och besigtning af gevär.

Från krigsskolan hafva under år 1898 utexaminerats 116 elever, berättigade att föreslås till officerare, och såsom elever dit beordrats 123 serjanter. Krigsskolan.

14 reservofficersaspiranter hafva under år 1898 uppfyllt fordringarne för att kunna föreslås till reservunderlöjtnanter. Reservofficerare.

Till kurser i hofbeslagskonst vid veterinärinstitutet i Stockholm, veterinärinrättningen i Skara och landbruksinstitutet å Alnarp, hvilka fortgå under 6 månader, hafva beordrats 30 man ur kavalleriet, ingenjörtrupperna och trängen. Lärokurser i hofbeslagskonst.

Till de lärokurser för utbildning af sjukvårdssoldater, som anordnats i Stockholm och Norrköping samt å Karlsborg, hafva beordrats tillsammans 82 elever. Lärokurser för utbildning af sjukvårdssoldater.

Till i Stockholm och å Karlsborg anordnade kurser för utbildning af värshandtverkaresoldater hafva beordrats tillsammans 8 elever. Kurser för utbildning af värshandtverkaresoldater.

För generalstabens verksamhet redogöres som följer: Generalstabens verksamhet.

Kommunikationsafdelningen har under år 1898 sökt följa utvecklingen af särskildt de svenska förbindelsemedlen. Vid afsyningen och besigtningen af mera betydande bandelar hafva särskildt kommenderade officerare närvarit. Den under år 1897 påbörjade omarbetningen af transportplanerna för arméns strategiska uppmarsch och koncentrerings har under året fortgått enligt plan och de inom afdelningen förda väg- och telefonkartorna hafva ytterligare fullständigats.

Vid militärstatistiska afdelningen hafva arbetena fortgått enligt plan, hvarjemte, förutom en del smärre militärstatistiska utredningar, följande arbeten blifvit utförda:

berättelse om fälttjänstöfningarne i Dalarne 1897;

Bih. till Riksd. Prot. 1899. 1 Saml. 1 Afd.

statistik rörande de värnpligtige åren 1887—1897;

förslag angående ny indelning af riket uti värnpligtsområden samt angående landstormens organisation; samt

förslag angående utväljandet af beväringmän till särskild fackutbildning.

Med anledning af nådiga remisser hafva utredningar verk stälts rörande bland annat nedanstående ärenden:

förslag till ändringar uti inskrifningsförordningen;

frågor rörande bötespåföring och bötesförteckningar;

ordnandet af underbefälsutbildningen vid kavalleriet; samt

frågan om ökad uttagning af beväringmän till artilleriet.

Krighshistoriska afdelningen har under år 1898 fortsatt arbetet på tredje och fjerde delarne af »Sveriges krig åren 1808 och 1809».

Arbetena för krigsarkivets ordnande hafva fortsatts enligt plan. Till arkivet hafva såsom gåfva öfverlemnats 488 nummer (handlingar och kartor), hvarjemte ett ej obetydligt antal afskrifter, hufvudsakligen från utländska arkiv, förvärfvats.

Beträffande topografiska afdelningens verksamhet har redogörelse för densamma, jemlikt instruktionen för rikets allmänna kartverk, blifvit af chefen för nämnda kartverk till Civildepartementet aflemnad.

Under år 1898 hafva blifvit anskaffade eller bestålda:

Fältartilleriet.

för fältartilleriet:

granatkartescher för ersättning af under året förbrukade projektiler; samt

Fästningsartilleriet.

för fästningsartilleriet:

24 cm. haubitser med lavettage äfvensom en del gröfre projektiler för fyllande af mobiliseringsbehovet.

Eldhandvapen med ammunition.

Vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori har tillverkning af 6,5 mm. vapen pågått, och har ett antal karbiner af sagda kaliber derifrån levererats till Kongl. flottan.

Vid Husqvarna pågår tillverkning af 7,5 mm. revolverar.

Ammunitionstillverkningen vid ammunitionsfabrikens afdelningar å Marieberg och Karlsborg har omfattat:

8 och 6,5 mm. skarpa och lösa patroner, 11 och 7,5 mm. skarpa revolverpatroner samt rör till nyanskaffade projektiler.

Krut.

Vid Åkers krutbruk hafva tillverkats olika slag af röksvagt krut, nemligen: handgevärskrut till skarpa och lösa patroner samt kanonkrut till strids- och exercisladdningar.

Från England har levererats ett parti 24 cm. kanonkrut m/98.

För fästningsartilleriet har anskaffats en del strålkastare och afstånds- Utredning.
mätare samt derjemte en del öfrig utredning.

Under år 1898 hafva utförts följande byggnadsarbeten, nemligen:

Byggnads-
arbeten.

å Mo hed ..... 1 ammunitionsförråd,
å Romme hed ..... 1 »
å Fristad hed ..... 1 »
i Sollefteå ..... 1 »
å Ljungby hed ... 1 » och 3 materialbodas,
vid Landskrona ... 1 materialbod samt
å Marma skjutfält 1 varmbadhus.

Vid Karlsborg: å hufvudfästningen har utlemningsmagasinet n:r II fullbordats, och öfriga förut påbörjade arbeten hafva fortsatts enligt plan; å södra Vabergsfortet hafva de yttre terrängkorrigeringsarbetena fortsatts, tornet n:r III har uppsatts och profskjutits, en borrhunn har upptagits, en patrullgång har anordnats och en del smärre efterarbeten hafva utförts, hvarjemte batteri- och skansbyggnaderna å Vaberget hafva fortsatts.

Vid Vaxholm och Oscar-Fredriksborg: förstärkningsarbetena hafva fortsatts enligt plan; å Byviksbatteriet hafva sprängningsarbetena fortgått; å försänkningarne hafva förstärkningsarbetena i det närmaste fullbordats; arbetena för eldens ledning hafva fortsatts enligt plan; å Vermdöplatån hafva en del väg- och planeringsarbeten utförts, hvarjemte 7 st. pansarhufvar för observationsplatser hafva levererats från Kohlsva;

Vid Karlskrona: de hittills beslutade förstärkningsarbetena å Kungsholms fästning hafva i det närmaste fullbordats samt en del arbeten för flottans räkning utförts så väl å Kungsholmen som vid Oscarsvärnslinierna.

Kasernbyggnadsarbeten: i Malmö hafva depot- och observationsstallar samt en badhusbyggnad uppförts, hvarjemte ytterligare dränerings- och aflopsarbeten påbörjats; i Ystad har ett observationsstall uppförts; i Jönköping har etablissemmentet fullbordats och aflemnats till vederbörande regemente; i Upsala hafva byggnadsarbetena fortsatts och i Umeå hafva dylika påbörjats.

Fortifikationens fältöfningar hafva egt rum under 5 veckor i trakten mellan Torne och Kalix elfvar i syfte att få närmare utrönt beskaffenheten af denna terräng med hänsyn till framkomlighet och försvarbarhet. Fortifikationspersonalens öfningar m. m.

Två fortifikationsofficerare hafva under 3 månader varit kommanderade vid Garde-Pionier-bataljonen i Berlin och derunder bland annat bevistat större pionieröfningar i konungariket Sachsen samt preussiska gardescorpsens fälttjenstöfningar i Brandenburg.

Ingeniörtruppernas öfningar hafva bedrifvits enligt gällande instruktion. Svea ingenjörbataljon har utom det vanliga öfningsprogrammet utfört ett väg-

och brobyggnadsarbete å Vermdön, ett mindre jernvägsbyggnadsarbete i Upland och diverse telegraf- och telefonanläggningar inom Vaxholms och Oscar Fredriksborgs fästning, hvarjemte Göta ingenjörbataljon utfört vägarbeten och skansbyggnadsarbeten på Vaberget m. m.

Ingenjör- Uppsättningen af sjetta fälttelegrafafdelningen har i det närmaste afslutats och materielen för femte och sjetta krigsbrokolonnerna till största delen anskaffats. materielen.

Rotering. Åtskilliga af Kammarkollegium meddelade utslag angående rotering af hemman och lägenheter hafva enligt gällande föreskrifter blifvit Kongl. Maj:ts pröfning understälda.

Utfärdade På föredragning af chefen för Landtförsvarsdepartementet hafva följande författningar af Kongl. Maj:t utfärdats:

den 11 Mars: kungörelse angående frihet från utmätning för pension från Jemtlands fältjägerregementes musikcorps' enskilda pensionsstiftelse; *den 18 Mars:* kungörelse angående generalmönstringar vid Gotlands artillericorps; *samma dag:* kungörelse angående ändrad lydelse af § 34 i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga reglemente för krigsskolan den 7 Juni 1895; *samma dag:* kungörelse angående ändrad lydelse af § 2 i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga instruktion för militärläroverkens öfverstyrelse den 7 Juni 1895; *den 15 April:* kungörelse angående förvaltning vid arméns intendenturförråd; *den 22 April:* kungörelse angående den ersättning, som bör utgå till bevaringsman, hvilken sjelf försett sig med småpersedlar att begagnas vid tjenstgöring; *den 29 April:* kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 4, 36 och 47 i gällande instruktion för Arméförvaltningen; *den 6 Maj:* kungörelse angående de kunskaper i matematik, som för officers- och reservofficersvolontär erfordras, m. m.; *den 13 Maj:* lag om ändrad lydelse af § 2 mom. 3 i lagen den 24 Maj 1895 angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra requisitioner för krigsmagtens behof; *den 20 Maj:* kungörelse angående statsverkets öfvertagande af rusthållares skyldighet att bekosta rustningshästens skoning under tjenstgöring; *den 8 Juli:* förordning med närmare bestämmelser för verkställighet af lagen den 24 Maj 1895 angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra requisitioner för krigsmagtens behof; *samma dag:* reglemente för arméns aflöning under fred: *den 2 September:* kungörelse angående frihet från utmätning för pension från Lifregementets dragoners musikcorps' enskilda pensionskassa; *den 30 September:* kungörelse angående tillägg till de genom Kongl. cirkuläret den 22 Juni 1877 fastställda grunder för pensioneringen af arméns befäl och underbefäl med vederlikar; *den 3 December:* reglemente för allmänna garnisonssjukhuset i Stockholm; *samma dag:* förnyad instruktion för intendenturcorpsen; *den 22 December:* kungörelse angående förändrad lydelse i vissa delar

af förnyade nådiga reglementet för arméns pensionskassa den 15 December 1893; *samma dag*: kungörelse angående förändrad lydelse i vissa delar af förnyade nådiga reglementet för arméns nya enke- och pupillkassa den 15 December 1893; *samma dag*: reglemente angående lån från de under förvaltning af direktionen öfver arméns pensionskassa ställda fonder; *samma dag*: kungörelse angående ändring i nådiga cirkuläret den 5 December 1873 om generalstabens organisation och verksamhet i fredstid; *samma dag*: kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 3, 7, 8 och 9 i nådiga reglementet för krigsarkivet den 1 December 1882; *den 30 December*: förnyad förordning angående organisationen af arméns reserver af befäl och civilmilitär personal; *samma dag*: förnyad förordning angående ersättning åt arméns reservpersonal.

En officer af Kongl. flottan har i Norge öfvervarit skjutförsök med torpeder. Utrikes kom-
menderade
officerare
m. fl.

En officer af Kongl. flottan och en mariningeniör hafva i England och Tyskland studerat anordningar för orders öfverförande till olika delar af fartyg.

En mariningeniör har i England öfvervakat tillverkningen af derstädes för flottans räkning beställda pansarplåt och torpedbåtsångpannor.

Mobiliserings- och statistiska afdelningen inom flottans stab har fortsatt arbetena med fullständigande af flottans mobiliseringsplaner och med utredning rörande ändring i bestämmelserna angående flottans beväring. Förslag hafva afgifvits till skjutinstruktion för flottan II Handvapen, till allmänna föreskrifter rörande fartyg och minpositioner i beredskap eller upplagda, till sjömanscorpens fördelning å stationer, afdelningar, yrkesgrenar och lönegrader under år 1899 och till ny kungörelse angående utbildande af reservbefäl vid flottan. Det statistiska arbetet rörande främmande mariner har pågått och en påbörjad redogörelse för flottans deltagande i 1808 års krig har fortsatts. Härjemte hafva en del sjömilitäriska utredningar och undersökningar egt rum samt yttranden afgifvits öfver åtskilliga till chefen för flottans stab hänskjutna frågor. Flottans stabs
verksamhet.

Inom kommunikationsafdelningen hafva arbetena med mobiliseringsplaner och tillhörande formulär rörande lotsverket afslutats samt förslag afgifvits angående den inre kommunikationen ombord å flottans fartyg och anskaffande af telefonmateriel för desamma. Utredning har egt rum rörande upprättande af kolförråd för flottans räkning. Arbetena rörande skärgårdarnes tillgodogörande för sjömilitära ändamål samt rörande flottans stridskrafter förläggning m. m. hafva blifvit fortsatta och åtskilliga yttranden och förslag afgifvits i på afdelningens handläggning beroende ärenden.

Flottans öfnings-
gar och under-
visningsverk.

Under det med den 30 September 1898 tilländalupna undervisnings- och öfningsår hafva följande fartyg varit använda: korvetten *Saga* under omkring 3 månader och kanonbåten *Skuld* omkring 1 månad för öfvande af sjökrigsskolans kadetter; korvetten *Freja* under 2^{1/2} månader för öfning af rekryter tillhörande matros- och eldareafdelningarne och för pröfning af aspiranter till sjökrigsskolan samt ett öfnings skepp och två briggar under 4 månader för öfvande af skeppsgossar.

Vid skjutskoleafdelningen, förlagd i Karlskrona skärgård, hafva under en tid af 2 månader öfningar pågått ombord å logementsfartyget *Stockholm* samt å 2 kanonbåtar och 2 torpedbåtar; vid minafdelningen, förlagd å logementsfartyget af *Chapman* i Karlskrona skärgård, hafva öfningar bedrifvits under 2^{1/2} månader och behöfligt antal ångkranpråmar, ångslupar och båtar m. m. dervid varit använda.

För öfningar med torpeder och tillfällig minspärningsmateriel m. m. har i Stockholms skärgård under en tid af 1^{1/2} månad varit sammandragen en afdelning, bestående af logementsfartyget *Eugenie*, två 1:a och två 2:a kl. torpedbåtar samt två stångtorpedbåtar.

För öfningar ombord med beväringmän hafva varit rustade: vid Karlskrona station under omkring 3 månader logementsfartyget *Stockholm*, under 2 månader en 1:a kl. kanonbåt och under omkring 1^{1/2} månad tre 1:a kl. pansarbåtar och en kanonbåt samt vid Stockholms station under 1^{1/2} månad logementsfartyget *Eugenie* och två 3:e kl. pansarbåtar.

För stammens och beväringens samfälda öfvande hafva varit sammandragna: en eskader, bestående af tre 1:a kl. pansarbåtar, en torpedkryssare, tre 1:a kl. kanonbåtar och åtta torpedbåtar, för öfningar å rikets ostkust, hvarvid under en tid af 14 dagar jemväl en 2:a kl. kanonbåt var tilldelad samma eskader; samt en afdelning, bestående af en 2:a kl. pansarbåt, tre 3:e kl. pansarbåtar och en 1:a kl. kanonbåt, för öfningar i Stockholms skärgård under en tid af 1^{1/2} månad, hvarjemte under denna afdelnings krigsöfning två 1:a och två 2:a kl. torpedbåtar voro tilldelade densamma.

Chefsfartyget *Drott* har under en tid af 2^{1/2} månader varit på expedition kring rikets kuster och kanonbåten *Svensksund* har under 12 dagar varit på expedition till Öresund för att öfverföra Hans Maj:t Konungen till Danmark och derifrån åter till Sverige.

Korvetten *Freja* samt kanonbåten *Svensksund* hafva avslutat under år 1897 började vinterexpeditioner efter att hafva varit rustade, *Freja* i 7^{1/2} och *Svensksund* i 5 månader.

För närvarande är korvetten *Freja* på expedition i Medelhafvet och kanonbåten *Svensksund* stationerad å rikets vestkust för bispringande af nödställda fartyg och fiskebåtar samt för uppehållande af ordningen under pågående sillfiske.

Antalet beväringmän, som inställt sig till vapenöfning, utgjorde:

	vid Karls- krona station:	vid Stock- holms station:
till allmän tjenst inskrifne	712	252
› fästningstjenst ›	412	—
› annan särskild tjenst än fästningstjenst inskrifne	126	76
Summa beväringmän	1,250	328

eller tillsammans på båda stationerna 1,578 beväringmän.

Af ofvanstående antal öfvades:

ombord å fartyg, tillhörande eskadern, 407;

å logementsfartyg i närheten af Karlskrona 238;

å fartyg, tillhörande den i Stockholms skärgård sammandragna afdelningen, 144;

under mineringsöfningar 85;

å sjöbefästningarne vid Karlskrona 410;

beväringmän inskrifne till fästningstjenst samt i land å flottans stationer 224.

Af tillstädeskomna afdelningar:

antal enligt § 105 inskrifningsförordningen hemförlofvade	69 man
› › § 17 värnpligtslagen	1 ›

Summa 70 man.

Summa vapenöfvade och hemförlofvade 1,578 man.

Vid början af läsåret 1897—1898 utgjorde antalet kadetter vid sjökrigsskolan 67, af hvilka under hösten 1898 nio, efter aflagd officersexamen, utnämndes till underlöjtnanter vid Kongl. flottan och en till underlöjtnant i Kongl. flottans reserv, och utgör antalet elever nu 67.

Vid exercisskolan i Karlskrona hafva 495 man (deraf i befäls- och reservbefälskursen 27) och vid exercisskolan i Stockholm 280 man erhållit undervisning.

I underbefälsskolan i Karlskrona har undervisning meddelats 10 reservunderlöjtnanter, 10 reservofficersaspiranter och 146 man och vid Stockholms stations underbefälsskola hafva undervisats 41 man.

Vid minskolan i Karlskrona hafva 9 officerare, 10 reservofficerare, 10 reservofficersaspiranter och 17 man samt vid minskolan i Stockholm 43 man från flottan och 1 underofficer och 3 konstaplar från Vaxholms artillericorps åtnjutit undervisning.

Karlskrona artillericorps är fortfarande under uppsättning och utgjordes personalen vid corpsen den 30 September 1898 af 23 officerare och civilmilitäre af officers värdighet, 33 underofficerare (hvaraf 9 elever vid krigsskolan), 1 volontär och 296 man. Under December månad 1898 utexaminerades en af eleverna vid krigsskolan och utnämndes till underlöjtnant vid corpsen.

Vid corpsens skolor hafva undervisats i rekrytskolan 95 man (deraf 1 volontär), i underofficersskolan under höstterminen 24 man (deraf 7 volontärer och 1 extra elev) och under vårterminen 23 man (deraf 9 volontärer och 3 extra elever), i konstapelsskolan under höstterminen 29 man (deraf 2 extra elever) och under vårterminen 23 man (deraf 2 extra elever).

Navigationsskolorna.

Vid rikets navigationsskolor hafva under läsåret 1897—1898 varit inskrifna: i navigationsafdelningen 480 elever, af hvilka 200 utexaminerats såsom styrmän och 99 såsom sjökaptener, samt i maskinistafdelningen 156 elever, af hvilka 87 aflagt maskinistexamen och 57 öfvermaskinistexamen. Antalet af dem, som, utan att såsom elever hafva tillhört skolorna, åtnjutit undervisning derstädes, har utgjort 83, af hvilka 15 aflagt styrmans-, 7 sjökaptens-, 3 maskinist- och 5 öfvermaskinistexamen. Dessutom hafva 67 elever och 53 privatister aflagt godkänd examen i ångmaskinlära.

Fartygs-, hus- och andra byggnader.

Under år 1898 hafva följande genom Marinförvaltningen kontraherade arbeten levererats: torpedkryssaren Jacob Bagge af Kockums mekaniska verkstads aktiebolag; pansarplåt för styrtern och rörliga kanontornen till pansarbåten Thor af John Brown & C:o i Sheffield; pansarplåt för fasta och rörliga kanontornen till pansarbåten Niord af Charles Cammell & C:o i Sheffield; pansarplåt till kasematterna å pansarbåtarna Thor och Niord af aktiebolaget Bofors—Gullspång; tre par ångpannor för torpedbåtarna Blixt, Meteor och Stjerna från Yarrow & C:o i London; rorledningstrummor och styrternstak till pansarbåtarna Thor och Niord af Finspongs bruk; ankare till d:o d:o af Söderfors bruks aktiebolag; kettingar till d:o d:o af Ramnäs bruks aktiebolag; luftkompressionspumpar till d:o d:o af Berliner Maschinenbau Actien-Gesellschaft vormals Schwartzkopff; inre elektrisk belysning till torpedkryssaren Jacob Bagge och till hufvudsakliga delar till torpedkryssaren Claes Horn af Luth & Roséns elektriska aktiebolag; strålkastare till pansarbåtarna Thor och Niord samt torpedkryssarna Claes Horn och Jacob Bagge af Siemens tekniska byrå; inre elektrisk belysning till hufvudsakliga delar för pansarbåtarna Thor och Niord af W. Wiklunds verkstäders aktiebolag; elektrisk kraftöfverföring till pansarbåtarna Thor och Niord (i det närmaste fullbordad) af Luth & Roséns elektriska aktiebolag; ammunitionshissar till 12 cm. och 57 mm. kanonerna till pansarbåtarna Thor och Niord, till väsentliga delar utförda af Siemens tekniska byrå.

Genom Marinförvaltningens försorg hafva kontrakt afslutats om leverans för flottans behof af följande arbeten: torpedkryssarna Psilander och Clas Ugglas hos Motala verkstads nya aktiebolag; inre elektrisk belysning för torpedkryssarna Psilander och Clas Ugglas hos W. Wiklunds verkstäders aktiebolag; luftkompressionspumpar till torpedkryssarna Psilander och Clas Ugglas hos Ber-

linen Maschinenbau Actien-Gesellschaft vormals Schwartzkopff; pansarbåten Dristigheten (skrof och maskineri) hos Lindholmens mekaniska verkstads aktiebolag och Motala verkstads nya aktiebolag; torrdocka i Karlskrona med kaptenen C. G. Borgström; utvidgning af Lindholmens verkstads docka med samma verkstads aktiebolag. Anbud äro antagna och kontrakt under uppgörelse med aktiebolaget Bofors—Gullspång om tillverkning af pansarplåtar för kasematten och med Compagnie des Hauts Fourneaux i St Chamond om utförande af bepansring till citadell, fasta och rörliga kanontorn samt manövertorn för pansarbåten Dristigheten. Skeppsgossefartyget Jarramas och tvenne ångslupar till hvardera af torpedkryssarne Psilander och Clas Ugglå äro anbefalda till utförande, det förra vid Karlskrona, de senare vid Stockholms station.

De viktigare eller mera omfattande arbeten, som under år 1898 utförts vid flottans stationer utöfver de arbeten, som äro att hänföra till materielens reparation, underhåll och klargöring för expedition, äro följande:

Karlskrona station:

Nybyggnaden af torpedbåtarne Blixt och Meteor har afslutats samt å torpedbåten Stjerna fortgått. För nybyggnad af torpedbåtarne Orkan, Vind och Bris har materiel anskaffats, plåt, hörnjern och ångpannetuber galvaniserats, båtarna spantsatts och tillverkning af ångpannor samt ångmaskiner påbörjats. För pansarbåtarne Thor och Niord har nybyggnaden af 4 stycken ångslupar och tillverkningen af ångvärmeledning afslutats, hvarförotom vagnar för det sekundära artilleriets ammunitionshissar samt en del inventarier tillverkats. För torpedkryssaren Jacob Bagge hafva åtskilliga inventarier och kapell tillverkats. Materiel har anskaffats för nybyggnad af skeppsgossefartyget Jarramas och spantbockning påbörjats. Pansarbåten Sveas ombestyckning med 12 cm. och 57 mm. kanoner är utförd. För kanonbåten Blenda äro anskaffade fyra nya ångpannor, hvilka äro under insättning i fartyget, hvars pannrum äro ändrade. Tillverkning af två nya reservångpannor för 1:a kl. torpedbåtar har afslutats. För torpedbåtarne N:is 9 och 11 hafva anskaffats nya luftkompressionspumpar. Torpedbåten Komets ångpanna har iståndsatts. Å korvetten Saga är inlagdt nytt öfre däck och anskaffade 6 nya ångpannor. En ny ammunitionstransportpråm för artilleridepartementet och en transportpråm för sjöfästningarne hafva anskaffats. Förrådshuset för elektriska lysapparater är flyttadt till vester om sjöinstrument- och sjökarteförrådet. Ny byggnad för fasta minförsvaret är uppförd och arbeten för anläggande af kaj vid varfvets vestra strand påbörjade. Ändringsarbeten å förrådshuset för torpeder äro under utförande. Galvaniseringsugnen är flyttad från smedjeverkstaden till öster om nya verkstadsbyggnaden intill varfsmuren. Verkstad för elektriska arbeten är inredd i f. d. nya dockvakten. Tillbyggnad vid maskinverkstadens norra gafvel är afslutad och

ny ångmaskin för verkstadens drift uppsatt, hvarjemte ångmaskiner och dynamo-maskiner för elektriska belysningen dit inflyttats.

Å fästningen Kungsholmen hafva uppförts tvättstuga med badrum, sprutbod och tvättflotte, hvarjemte kallbadhuset har förlängts.

Stockholms station:

Insättning af nya ångpannor samt diverse ändrings- och reparationsarbeten å chefsfartyget Drott jemte tillverkning af en ny ångjoll för fartyget; tillverkning af ammunitionshissar till tornkanonerna för pansarbåtarne Thor och Niord; nybyggnad af ångslupar till torpedkryssarne Örnen, Jacob Bagge och Claes Horn; tillverkning af inventarier till torpedkryssaren Claes Horn; tillverkning af tre torpedutskjutningstuber för torpedbåtarne Blixt, Meteor och Stjerna; tillverkning af propellerångmaskin för torpedbåten Stjerna; nya ventilationsanordningar och insättning af ny dynamo-maskin i pansarbåten John Ericsson; fortsatt ändring af pansarbåten Berserk i och för dess förseende med ändrad bestyckning; påbörjande af pansarbåten Sölves förseende med ny backning i torn och däck; tillverkning af ny ångpanna till ångfartyget Kare; diverse ändringsarbeten å torpedöfningsfartyget Ran för expedition till Spetsbergen.

För sjökarteverket har ångpannan till sjömätningfartyget Tärnan blifvit lyftad ur fartyget, kalltryckt och reparerad, hvarjemte sedvanliga underhålls-, rustnings- och afrustningsarbeten å fartygen blifvit utförda.

För lotsverket har, utom afslutning af ombyggnaden af fyrfartyget Svenska Björn, underhålls- och rustningsarbeten å fyrfartygen utförts, hvilka senare slag af arbeten jemväl verkstälts å postverkets och tullverkets fartyg samt å öfningsfartyget Abraham Rydberg.

Artillerimateriel, projektiler, torpeder m. m.

Under år 1898 har för flottans räkning anskaffats: 2 st. 25 cm. kanoner m/94 B, afsedda för pansarbåten Thor; 18 st. 12 cm. snabbskjutande kanoner m/94 med lavettage och skyddsskärmar, afsedda för pansarbåtarne Thor, Niord och Berserk, torpedkryssarne Jacob Bagge och Claes Horn samt 1 i reserv; 42 st. 57 mm. snabbskjutande kanoner med lavettage och skyddsskärmar, afsedda för pansarbåtarne Thor, Niord, Svea, Ulf och Berserk, torpedkryssarne Örnen och Claes Horn samt 4 i reserv; 3 st. 25 mm. två-pipiga kulsprutor m/84 med lavettage, afsedda för pansarbåtsångslupar; 4 st. 8 mm. automatiska kulsprutor m/95 med lavettage och skyddsskärmar, afsedda för pansarbåtarne Thor och Niord; 1,650 st. karbiner m/94 jemte reservdelar; 50 st. 25 cm. pansargranater m/88; 100 st. 25 cm. granater m/85; 400 st. 15 cm. granater m/84; 340 st. 12 cm. pansargranater m/94; 400 st. 8 cm. granatkartescher m/93; 13,350 st. 57 mm. stålgranater m/89; 1,300 st. 57 mm. tackjernsgranater m/89; 5,234 st. 12 cm. patronhylsor m/94; 7,000 st. 57 mm. patronhylsor m/89; 4,950

st. 57 mm. patronhylsor m/92; 19,030 st. perkussionsrör af skilda slag; 811 st. lätta dubbelrör m/91—94 (arméns); 270,000 st. skarpa patroner jemte laddramar till 6,5 mm. karbiner; 50,000 st. skarpa patroner till 67—87 års gevär; 6,000 kg. 35 mm. svartkrut; 15,000 kg. 15 mm. svartkrut; 23,000 kg. stycke-krut; 7,000 kg. handgevärskrut; 17,440 kg. nobelkrut; 4 st. skyddsskärmar, afsedda för pansarbåten Sveas 12 cm. kanoner; 5 st. stålplåtar för profskjutning af projektiler. För fasta minförsvaret är under året anskaffadt hufvudsakligen: en ny strålkastare för elektrisk belysning vid minposition; en transportpråm af stål; diverse telefonmateriel och en del ny materiel för undervisningen i elektrisk belysning.

Under år 1898 hafva sjömättningsarbeten blifvit utförda:

Sjökarteverket.

vid Gefleborgs läns kust och skärgård, der desamma från 1897 års slutpunkt i närheten af Korsholms udde dels fortsatts till Näsudden, dels utförts i inre delen af Enångersfjärden, omfattande en areal af 0,88 kvadratnymil i skalan 1:20000 och 1,72 kvadratnymil i skalan 1:50000; samt

vid Norrbottens läns kust och skärgård, der de fortsatts dels från 1897 års slutpunkter vid Pitsundet, Bondö n.v. udde, Stenskär och Bondöknallarne till Piteå stad och Bondö norra och Medlerstö n.v. och södra uddar, dels från 1895 och 1896 årens slutpunkter vid Germandö och Bergö till Mannö, Möre och Trundö, tillsammans omfattande en areal af 2,78 kvadratnymil i skalan 1:20000 och 1,28 kvadratnymil i skalan 1:50000.

Nettobehållningen för försålda kartor utgjorde 15,941 kronor 10 öre.

Antalet af observationsstationer, lydande under byrån, utgöras nu af 20 stationer för fullständigare meteorologiska observationer, 24 för endast nederbördsmätning och 16 för hydrografiska iakttagelser.

Nautisk-
meteorologiska
byrån.

Meteorologiska observationsjournaler, förda på fartyg å aflägsnare farvatten, hafva inlemnats från tre örlogsfartyg och två handelsfartyg. Sedan erforderliga utdrag af dessa journaler blifvit verkställda, komma de att afsändas till meteorologiska institutet i Utrecht.

Byråns bok- och kartsamlingar hafva äfven under år 1898 blifvit på sedvanligt sätt förökade.

Den sedan föregående år under arbete varande kustfyren vid Högby på Öland har blifvit färdig, hvarjemte en mindre ledfyre anbragts vid foten af Kullen. Fyra smärre ledfyror hafva ändrats.

Lotsverket.

Ett nytt stångmärke har blifvit uppfördt och två äldre äro ombyggda. Af prickar och andra flytande sjömärken hafva tillkommit 97 nya, hvarjemte 31 blifvit flyttade eller på annat sätt ändrade samt 23 indragits.

För sjöfarten hinderliga fartygsvrak hafva undanröjts på fyra ställen.

Mistsignaleringen har förbättrats vid Vinga och Svartklubben medelst anordnande på dessa platser af nya mistsirener.

Af säkerhetsanstalter, som tillhöra kommuner, korporationer eller enskilda, hafva tillkommit 7 nya led- eller fiskefyrrar och 2 lysbojar, hvarjemte 11 fyrrar blifvit ändrade, 9 stångmärken eller båkar tillkommit eller ändrats samt 54 bojar och prickar blifvit utlagda, flyttade eller ändrade.

Vakanssättning inom båtsmanshållet.

Enligt från Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande inkomna uppgifter utgjorde de intill den 1 November 1898 vakanssatta nummer af båtsmanshållet 4,502, deri icke inbegripna de inom Blekinge län och Södra Møre härad af Kalmar län på 10 år vakanssatta rotar, som icke blifvit förändrade till ständiga och hvilkas antal vid samma tid utgjorde 386.

Utfärdade författningar.

Under år 1898 hafva på chefens för Sjöförsvarsdepartementet föredragning följande allmänna författningar utfärdats, nemligen: *den 11 Mars*: reglemente för sjökrigshögskolan; *den 22 April*: undervisningsstadga för sjökrigshögskolan; *den 20 Maj*: kungörelse angående antagning af manskap vid flottans sjömanscorps genom kontrakt; *den 14 Oktober*: förnyad instruktion för Lotsstyrelsen; *den 25 November*: kungörelse angående ändrad lydelse af § 8 i reglementet för Abraham Rydbergs stiftelse till danande af skicklige sjömän den 4 Maj 1850.

Jordbruket.

Efter en ovanligt blid och snöfattig vinter, flerstädes med brist på käle i jorden, följde en kall, på sina ställen ovanligt våt vår, som ej obetydligt försenade vårbruket. Särskildt blef detta fallet med sockerbetsodlingen i sydligaste delarna af landet, hvarigenom afkastningen af densamma blifvit i betydlig grad nedsatt. Till följd af den under våren och försommaren i allmänhet rådande fuktiga väderleken blef grässkörden öfver hela landet i allmänhet ovanligt riklig, men en del deraf mindre väl bergad. Vår- och höstsäden utvecklade sig derunder väl, om ock långsamt, och, sedan varmare väderlek derefter följt, tilltog denna utveckling i kraft, så att utfallet af höst- och vårsädesskörden, särskildt hvad angår hvete och vårsäd, blifvit förträffligt. Rotfrukterna hafva deremot gifvit ett mindre gynsamt resultat. Skörden i sin helhet kan anses hafva varit nära god. Höstsädden har i allmänhet försiggått under normala förhållanden och brodden utvecklats sig oklanderligt. Till följd af den försenade skörden väcktes farhåga, att höstplöjningen icke skulle medhinnas, men har denna farhåga genom den blida väderlek, som sedermera inträffat, visat sig ogrundad.

Stadgar för hushållningssällskap.

Kongl. Maj:t har den 6 Maj 1898 fastställt förnyade stadgar för Örebro läns hushållningssällskap.

Den med statsmedel understödda nötboskapspremieringen inom riket har äfven under nästlidna år omfattats med synnerligt intresse och samtliga hushållningssällskap hafva sökt och erhållit bidrag af de utaf Riksdagen till understödjande utaf premiering af nötboskap anvisade medel.

Husdjurs-
skötsel.

Äfven under år 1898 hafva fortgående smörprofningar i Malmö och Göteborg egt rum med anlitande af dertill enligt nådigt bref den 8 Oktober 1897 anvisade statsmedel, och har Landtbruksstyrelsen den 14 Januari 1898 fastställt reglemente för sagda profningar att tillsvidare från och med samma dag lända till efterrättelse.

Smörprofning-
gar.

För år 1898 hafva statsbidrag utgått till 14 landtmannaskolor och 24 landtbruksskolor förutom den vid Ultuna. På derom gjord framställning har Kongl. Maj:t medgifvit, att Örebro läns landtbruksskola finge från och med den 1 November 1898 förflyttas från egendomen Lund i Hofsta socken till egendomen Ekeberg i Lillkyrka socken af Glanshammars härad.

Landtmanna-
skolor, landt-
bruksskolor
och mejeri-
skolor.

Den till Björkfors i Neder Kalix socken af Norrbottens län förlagda mejeriskolan har äfven under år 1898 varit i verksamhet.

Likaledes har den med statsmedel upprättade mejeriskolan vid Åtvidabergs fideikommiss i Åtvids socken af Östergötlands län varit i verksamhet; och har Kongl. Maj:t anvisat erforderliga medel för fortsatt upprätthållande af skolan under ytterligare två år eller från och med den 1 November 1898 till den 1 November 1900.

Under år 1898 hafva till husslöjdens befordran vidtagits likartade åtgärder som under de närmast föregående åren. Af statsmedel hafva under året för detta ändamål till 23 hushållningssällskap utdelats anslag till ett sammanlagdt belopp af 23,000 kronor, hvarjemte hushållningssällskapen och landstingen i de flesta län för ändamålet anvisat jemförelsevis betydliga belopp.

Husslöjden.

Liksom under föregående år hafva jemväl under år 1898 sju med statsmedel understödda kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof varit i verksamhet, nemligen i Skara, Halmstad, Kalmar, Vesterås, Örebro, Hernösand och Jönköping.

Kemiska sta-
tioner och frö-
kontroll-
anstalter.

Likaledes hafva 18 frökontrollanstalter under nästlidna år erhållit understöd af statsmedel.

Äfven under nästlidna år har den med statsmedel understödda kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län varit i verksamhet.

Kemisk-växt-
biologisk an-
stalt.

Mejeriagent. I likhet med föregående år har en med statsmedel aflönad agent under år 1898 varit anställd i Manchester för befrämjande af svenska mejeriprodukters afsättning i England.

Fiskeri-näringsen. Bohuslänska sillfisket synes, att döma af den hittills gångna delen af nya sillfiskesäsongen derstädes, icke ingifva förhoppningar om nämnvärdt bättre resultat än under den sistförflutna. Deremot har sill- och strömmingsfisket vid Östersjökusten varit rätt gifvande och öfver medelmåttan. Detsamma har varit förhållandet med såväl laxfisket, åtminstone i en del elfvar, som det öfriga fisket, med undantag af ålfisket vid södra kusterna, hvilket fiske lidit af höstens stormiga väderlek.

Utsträckt fredningstid för hummer. Kongl. Maj:t har den 29 April 1898 utfärdat kungörelse angående utsträckt fredningstid för hummer inom Norrvikens fögderi af Göteborgs och Bohus län.

Internationella fiskerieställningen i Bergen. Uti den internationella fiskerieställning, som under år 1898 egt rum i Bergen, har äfven Sverige tagit del med ett rätt stort antal utställare.

Fonden till fiskerinäringsens befrämjande. Från fonden till fiskerinäringsens befrämjande hafva under nästlidna år län beviljats två hushållningssällskap till ett sammanlagdt belopp af 7,700 kronor.

Statsunderstöd till västkustfisket. För fiskeperioden 1898—1899 har statsunderstöd äfven anvisats för rapporter rörande bohuslänska sillfisket äfvensom för sillfiskeförsök med drifgarn i Bohusbugten och Skagerak samt till fortsättning af de hydrografiska undersökningarna utanför vestra kusten.

Fiskeriagent. För fiskhandels befrämjande har äfven under år 1898 en agent med aflöning af statsmedel varit anställd i Berlin.

Belöningar för dödande af sjelar. Kongl. Maj:t har den 27 Maj 1898 utfärdat nådig kungörelse angående villkoren för erhållande af bidrag från det af Riksdagen för år 1899 anvisade anslag till belöningar för dödande af sjelar.

Åtgärder mot tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen. Under år 1898 hafva med understöd af statsmedel åtgärder till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomen hos nötkreaturen fortgått. Sedan Landtbruksstyrelsen hos Kongl. Maj:t anmält, att anledning vore att befara, att de till gäldande af ersättningar till legitimerad veterinär, som på requisition af ladugårdsinnehafvare verkställt undersökning med tuberkulin af ladugårdsbesättning, tillgängliga medel med de i ämnet då gällande bestämmelser skulle öfverskridas, förordnade Kongl. Maj:t genom kungörelse den 8 Juli 1898, att nådiga kungörelsen den 15 Oktober 1897 angående dylik ersättning skulle tillsvidare upphöra att tillämpas. Derefter har Kongl. Maj:t den 4 nästpå-

följde November dels utfärdad ny kungörelse angående dylik ersättning till veterinär att träda i verket från och med den 1 Januari detta år och dels stadgat förändrade vilkor för erhållande af undersökning på statens bekostnad med tuberkulin af ladugårdsbesättning.

Äfven efter utfärdandet af förenämnda kungörelse af den 8 Juli, hafva tuberkulinundersökningar, ehuru i betydligt mindre omfattning, verkstälts. Under hela året 1898 har Landtbruksstyrelsen, hufvudsakligen till legitimerade veterinärer, utdelat tillhoppa 21,115 gram tuberkulin, och har antalet under år 1898 undersökta djur uppgått till omkring 45,000.

De vid landtbruksinstitutet vid Ultuna och Alnarp med gåfvomedel från aktiebolaget Separator inrättade profningsanstalter för maskiner och redskap inom landtbruket och dess binäringar hafva från och med år 1898 trädit i verksamhet i enlighet med Landtbruksstyrelsens för desamma den 30 April 1897 fastställda reglemente.

Profningsanstalter för maskiner och redskap för landbrukets behof.

Vid de under år 1898 hållna besigtningmöten för prisbelönande af hästar hafva fastställda pris blifvit utbetalda för 2,418 hästar, nemligen: 408 hingstar, 528 fölston och 1,482 unghästar, förutom de hästar, som af vederbörande nämnder prisbelönats med dertill af landsting och hushållningssällskap särskildt anslagna medel.

Stuteriväsendet.

För statens hingstdepoter hafva under samma år inköpts från utlandet 1 fullblodshingst, 7 unghingstar och 17 hingstföl samt inom landet 3 unghingstar och 2 hingstföl eller tillhoppa 30 hästar.

Den af Kongl. Maj:t den 22 Maj 1896 tillsatta komité för utredning af behovet af förändrad organisation af den myndighet, åt hvilken den centrala ledningen af landets hästväsande är anförtrodd, har, till fullgörande af det komitén genom nådigt bref den 9 December 1896 lemnade uppdrag, den 10 September 1898 afgifvit förslag till förnyadt reglemente för den med statsmedel understödda hästpremieringen.

Förslag till nytt reglemente för den med statsmedel understödda hästpremieringen.

Kongl. Maj:t har den 13 Maj 1898 föreskrifvit, att, i enlighet med vissa meddelade bestämmelser, en af Kongl. Maj:t dertill förordnad legitimerad veterinär skall jemväl för tiden från och med den 1 Juni 1898 till den 1 Juni 1899 hos Medicinalstyrelsen såsom ledamot handlägga och föredraga veterinärärenden.

Veterinärväsendet.

Den vid slutet af år 1897 inom ladugårdarne å tre egendomar i Stockholms län utbrutna smittosamma mul- och klöfsjukan kunde genom kraftiga spärrningsåtgärder begränsas till dessa egendomar. Sedan de af sjukdomen angripna djuren dels tillfrisknat, dels nedslagtats och noggrann desinfektion

Förekomst af smittosam mul- och klöfsjuka inom landet.

derefter verkstälts, hafva samtliga gårdarne förklarats fria från smitta den 15 Mars 1898.

Denna farsot utbröt ånyo inom landet under den senare hälften af April månad, denna gång i Kristianstads län. Sjukdomen yppade sig först å två, samme egare tillhöriga gårdar i Efveröds socken och spred sig sedan under 8 dygn efter dess första uppträdande till ytterligare 6 ställen inom Efveröds, Köpings samt Östra och Vestra Vrams socknar. Tillsammans voro 100 nötkreatur och 90 svin angripna. Sjukdomen synes hafva difförts på enahanda sätt som till Stockholms län i slutet af föregående år, nemligen genom en från Holland den 17 Oktober 1897 till landet införd tjur, hvilken efter 10 dagars karantän i Malmö i slutet af samma månad uppställdes vid den af farsoten först angripna gården i Efveröd och under hela tiden från ankomsten till landet visat sig vara fullt frisk, men som dock synes hafva under mer än 5 månader fört smittämnet i klöfvarne. Sedan Kongl. Maj:t den 4 Maj 1898 bemyndigat Medicinalstyrelsen att låta nedslagta alla af sjukdomen angripna djur och detta ofördröjligen verkstälts, hafva inga vidare sjukdomsfall yppat sig, så att den sist angripna gården och sålunda länet i dess helhet den 31 Maj 1898 kunde förklarar fri från smitta.

Författningar
om husdjurs-
sjukdomar.

Kongl. Maj:t har utfärdat kungörelser, dels den 21 Februari 1898 angående förbud mot införsel af idislande djur och svin från land eller del deraf, som förklarats smittad af smittosam mul- och klöfsjuka, dels ock den 11 Mars 1898 om tillämpning å en i Södra Afrika förekommande pestartad sjukdom bland nötkreatur af de i nådiga kungörelsen den 1 Maj 1885, angående hvad iakttagas bör till förekommande af smittosamma husdjurssjukdomars införande i riket med deri genom nådiga kungörelserna den 13 Oktober 1886, den 18 Maj 1894 och den 21 Februari 1898 gjorda ändringar, meddelade bestämmelser rörande boskapspest.

Sedan förslag uppgjorts till bestämmelser till förekommande och hämmande af smittosamma sjukdomar bland svinkreaturen, har Kongl. Maj:t, som ansett lämpligt, att samtliga gällande föreskrifter till förekommande och hämmande af smittosamma sjukdomar bland husdjuren funnes uti en författning sammanförda, den 9 December 1898, med upphäfvande af de i ämnet gällande bestämmelser, utfärdat förnyad förordning angående hvad iakttagas bör till förekommande och hämmande af smittosamma sjukdomar bland husdjuren.

I sammanhang härmed hafva nådiga kungörelser utfärdats dels angående hvad iakttagas bör till förekommande af smittosamma husdjurssjukdomars införande i riket, dels ock angående ändrad lydelse af 2 och 7 §§ i kungörelsen den 28 September 1895 angående vilkoren för transport af idislande djur samt häst- och svinkreatur medelst ångfärja mellan Sverige och Danmark.

Kongl. Maj:t har den 4 Februari 1898 utfärdat förordning angående förbud mot anordnande af vadhällning medelst så kallad totalisator. Förbud mot anordnande af vadhällning medelst totalisator.

Under hela år 1898 har karantänsinrättningen på Käsö utanför Göteborg varit öppen och tillika varit afsedd till observationsanstalt. Enär icke någon ort inom Europa under året varit förklarad smittad af kolera, hafva inga andra åtgärder mot nämnda sjukdoms införande i riket erfordrats eller vidtagits. Käsö karantäns- och observationsanstalt.

Kongl. Maj:t har den 22 Januari 1898 utfärdat kungörelse dels om ändrad lydelse af 5 § i nådiga kungörelsen den 15 September 1893 angående införsel af varor, som kunna misstänkas medföra kolerasmitta, dels ock angående ytterligare undantag från de i samma nådiga kungörelse meddelade föreskrifter i fråga om införsel af konstull eller s. k. shoddy. Införsel af varor, som kunna misstänkas medföra kolerasmitta.

Kongl. Maj:t har utfärdat kungörelser den 22 Januari 1898 angående hvad vid införsel sjöledes till utlandet af färskt kött af nötkreatur skall iakttagas och den 4 derpåföljde Februari angående kontroll vid införsel till riket af hästkött. Utförsel sjöledes af färskt kött af nötkreatur och kontroll å införsel af hästkött.

Den 25 April 1898 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse i anledning deraf, att krig mellan främmande magter utbrutit. Kungörelse angående utbrott af krig mellan främmande magter.

Under år 1898 hafva följande arbeten utförts af Rikets allmänna kartverk: Rikets allmänna kartverk.

A. Geodetiska arbeten.

Triangelmätning af andra ordningen inom 30 kvadratmil af Vestmanlands län, 5 kvadratmil af Gefleborgs län, 21,5 kvadratmil af Vesternorrlands län, 70 kvadratmil af Jemtlands län och 32,5 kvadratmil af Vesterbottens län.

B. Topografiska arbeten.

Fältmätning i skalan 1:50,000 af 42,62 kvadratmil, deraf 0,88 inom Gefleborgs län, 20,47 inom Vesternorrlands och 21,27 inom Jemtlands län, och i skalan 1:100,000 af 1,43 kvadratmil inom Jemtlands län. Härigenom har mätningen af gradbladet Sundsvall afslutats samt norra hälften af gradbladet Bräcke blifvit uppmätt.

Dessutom hafva för fältmätareelevers utbildning mindre områden i trakten af Stöde och Stafre stationer blifvit uppmätta i skalan 1:20,000.

Höjdmätning är verkstald inom Gefleborgs, Vesternorrlands, Jemtlands och Vesterbottens län för kartbladen Hudiksvall, Sundsvall, Östersund, Åre, Åsele, Alanäs och Norsjö, dervid äfven en kontrollinie är afvägd mellan Tängs station och Ströms kyrka.

Af generalstabens karta öfver Sverige i skalan 1:100,000 har under året bladet Hedemora utgifvits, hvarjemte bladen Varberg, Ljungby och Ölmestad blifvit utgifna i nya upplagor efter å fältet verkstald revidering å inom Hallands län belägna områden.

C. Ekonomiska kartarbeten i södra och mellersta Sverige.

Stomkarta har blifvit sammansatt i skalan 1:20,000 öfver ett område af 21,3 kvadratmil inom Södermanlands län samt i skalan 1:50,000 öfver 52 kvadratmil inom Jemtlands och Vesternorrlands län.

Fältmätning i skalan 1:20,000 har utförts öfver 15,65 kvadratmil inom Södermanlands län.

Utgifningsarbetena hafva så fortgått, att kartor öfver Fernebo härad med tillhörande beskrifningar utgifvits, hvarigenom utgifvandet af häradskartor öfver Vermlands län afslutats. Dessutom hafva kartor öfver Kullings och Bollebygd's härad inom Elfsborgs län under året utgifvits, hvarjemte kartor öfver Gäsene, Ås och Vedens härad blifvit färdiggraverade; och är kartan öfver Marks härad under gravyr.

D. Ekonomisk-topografiska arbeten i norra Sverige.

Arbeten för utarbetande af stomkarta i skalan 1:50,000 inom Jemtlands och Vesterbottens län hafva fortgått inom bladen Alanäs och Åsele.

Fältmätning i förening med höjdmätning har omfattat i skalan 1:50,000 (utan stomkarta) 27,4 kvadratmil ofvan odlingsgränsen inom Vesterbottens och Jemtlands län och en angränsande mindre del af Vesternorrlands län, hvarigenom mätningen af bladet Risbäck blifvit afslutad, samt i skalan 1:100,000 (å förut beredd stomkarta) 39,8 kvadratmil inom Vesterbottens län, omfattande hela kartbladet Lycksele.

Af kartan öfver Norra Sverige i skalan 1:200,000 har under året utgifvits bladet Vilhelmina.

Den 30 December 1898 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af vissa §§ i den för Rikets allmänna kartverk gällande instruktion af den 20 December 1894.

Under 1898 års sommars fältarbeten hafva geologiskt kartlagts:

		Geologiska undersökningarne.
1) för utgifning i skalan 1 : 50,000 (inom Malmöhus län)	0,97	qvadratmil
2) för utgifning i skalan 1 : 100,000 (inom Skaraborgs, Vermlands, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Gotlands län) 25,6	»	»
3) samt för utgifvande i skalan 1 : 200,000 (inom Norrbottens län, försöksvis)	4,5	»

Tillsammans 31,07 qvadratmil.

Dessutom hafva för utgifvandet af bergartskartor i skalan 1 : 200,000 omfattande revisionsarbeten utförts inom Blekinge, sydöstra Småland och Gotland, samt i och för fullständigandet af materialet till öfversigtskartan öfver rikets nordliga delar resor företagits inom Vesterbottens och Norrbottens län.

Från trycket har under året utgifvits: 1) bladet »Ulricehamn», jordartskarta på terräng i skalan 1 : 100,000 (Ser. Ac); 2) bladet »Örkellunga», kombinerad jordarts- och bergartskarta i skalan 1 : 50,000 (Ser. Aa); 3) öfversigtskarta öfver hela riket i skalan 1 : 2,000,000, angifvande de kvartära hafsafslagringarnes område, samt kalkstens- och mergelförekomsternas utbredning (Ser. Ba), hvarjemte 4) tre afhandlingar tillhörande Ser. C (N:is 162, 175 och 176) blifvit till bokhandeln utlemnade.

Kongl. Maj:t har den 7 Oktober 1898 tillsatt en komité med uppdrag att, efter utredning rörande de ändringar, som i syfte att ytterligare främja nykterheten kunna behöfva vidtagas i förordningen angående försäljning af vin, maldrycker, kokadt kaffe och andra tillagade, icke spirituösa drycker den 24 Oktober 1885, afgifva förslag i ärendet.

Komité för utredning angående maldryckslagstiftningen.

Kongl. Maj:t har utfärdat lagar dels den 2 April 1898: angående ändrad lydelse af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862, sådant detta lagrum lyder enligt förordningen den 2 December 1892; angående ändrad lydelse af § 14 i förordningen om kommunalstyrelse på landet; angående ändrad lydelse af § 28 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862; angående ändrad lydelse af § 7 i förordningen om lands- ting den 21 Mars 1862 samt angående ändrad lydelse af §§ 9, 11, 14 och 16 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 Maj 1862, dels ock den 27 Maj 1898 angående tillägg till förordningen om kommunalstyrelse på landet.

Kommunal- och landstingsförordningarne.

Kongl. Maj:t har den 22 December 1898 utfärdat kungörelse angående ändring i nådiga instruktionen för Stockholms stads fattigvårdsnämnd den 4 Mars 1864.

Instruktionen för Stockholms stads fattigvårdsnämnd.

- Fögderi-
reglering. Genom nådigt bref den 27 Maj 1898 angående omreglering af fögderier inom Östergötlands län har Kongl. Maj:t förordnat, att från 1900 års början nedannämnda fögderier inom nämnda län skola erhålla följande ändrade omfattning, nemligen: andra fögderiet: Vifolka, Valkebo och Gullbergs härad; femte fögderiet: Risinge, Hellestads och Tjellmo tingslag; sjetta fögderiet: Björkekinds, Östkinds, Lösings, Bråbo och Memmings härad; sjunde fögderiet: Lysings och Göstrings härad; samt åttonde fögderiet: Aska, Dals och Bobergs härad.
- Ny köping. Kongl. Maj:t har den 4 November 1898 förordnat, att visst område vid Gråstorps jernvägsstation inom Tengeneds socken af Skaraborgs län må under vissa vilkor från och med ingången af år 1900 såsom en kommun för sig bilda en jemväl i fattigvårdshänseende från nämnda socken afskild köping, benämnd Gråstorp, för hvilken ordningsstadgan för rikets städer skall i tillämpliga delar gälla.
- Tillämpning å
vissa områden
på landet af
ordningsstad-
gan, byggnads-
stadgan och
brandstadgan
för rikets
städer. Kongl. Maj:t har förordnat, att byggnadsstadgan för rikets städer skall tillämpas inom visst utsträckt område af Brännkyrka socken i Stockholms län; äfvensom inom visst område af Nordmalings kyrkovall i Vesterbottens län; att byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer skola tillämpas inom visst område vid Vinslöfs jernvägsstation i Kristianstads län; att ordningsstadgan för rikets städer skall tillämpas å den så kallade villastaden Hornsberg i Frösö socken af Jemtlands län och å strandlägenheten Fjellbacka inom Göteborgs och Bohus län; att 13 § i ordningsstadgan för rikets städer skall tillämpas inom visst område af Njurunda socken af Vesternorrlands län; samt att ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer skola tillämpas inom visst område af Södra Åsums socken vid Sjöbo i Malmöhus län och inom Alfvestads stationssamhälle.
- Faststald
regleringsplan. Kongl. Maj:t har under år 1898 fastställt regleringsplan för visst område vid Södala jernvägsstation i Kristianstads län.
- Sjukkas-
väsendet. Kongl. Maj:t har den 27 Maj 1898 utfärdat kungörelse angående förvaltningsbidrag åt sjukkassor, att lända till efterrättelse från och med år 1899 tills vidare.
- Arbetareför-
säkrings-
fonden. Sedan sistlidna års Riksdag beslutit att till arbetareförsäkringsfonden i riksstaten för år 1899 afsätta 1,400,000 kronor, har Kongl. Maj:t den 1 Juli 1898 förordnat, att dessa medel skola af Statskontoret förvaltas på sätt i nådiga brefvet den 15 November 1895 föreskrifvits i afseende å de af Riksdagen för år 1896 afsatta medel för ifrågavarande ändamål.

Kongl. Maj:t har under år 1898 beviljat 30 utländingar tillstånd att i riket idka handel eller annan näring. Tillstånd för utländingar att i riket idka handel m. m.

Kongl. Maj:t har den 1 Juli 1898 utfärdat förordning angående kontroll å tillverkningen af margarin och margarinost äfvensom konstister samt å handeln dermed. Kontroll å tillverkningen af margarin m. m.

Kongl. Maj:t har den 1 Juli 1898 utfärdat förordning angående de räddningsinrättningar och eldsläckningsredskap, hvilka ångfartyg under resor med passagerare skola medföra. Räddningsinrättningar och eldsläckningsredskap å passagerareångfartyg.

Kongl. Maj:t har den 25 Februari 1898 utfärdat kungörelse angående tiden för den mellan de Förenade Rikena och Japan den 2 Maj 1896 afslutade handels- och sjöfartstraktats trädande i kraft inom Japan, i hvad den afser skydd för patent, varumärken och mönster. Handels- och sjöfartstraktaten mellan de Förenade Rikena och Japan.

Med anledning af Riksdagens derom gjorda framställning har Kongl. Maj:t den 1 Juli 1898 tillsatt en komité med uppdrag att till Kongl. Maj:t inkomma med underdånigt utlåtande och förslag dels rörande ifrågasatt lindring i konsulatafgifterna för svenska fartyg, dels ock angående de åtgärder, som kunde ytterligare vidtagas till beredande af lättnader för och till höjande af den svenska sjöfartsnärings samt till främjande af Sveriges direkta utrikeshandel, särskildt på aflägsna länder. Af komitén hafva hittills afgifvits underdåniga utlåtanden dels angående ifrågasatt lindring i konsulatafgifterna för svenska fartyg, dels angående vissa frågor rörande sjömanshusen i riket, dels ock i fråga om medgifvande af rätt till in-teckning i fartyg. Komité för behandling af vissa sjöfartsnärings rörande frågor m. m.

Under år 1898 hafva till Patent- och Registreringsverket inkommit 2,023 ansökningar om patent och 516 ansökningar om registrering af varumärken; och har embetsverket under året beviljat 889 patent och registrerat 482 varumärken. Patent- och registreringsväsendet.

Antalet af de samma år till Patent- och Registreringsverket inkomna anmälanden till aktiebolagsregistret har uppgått till 1,787, deraf 493 afsett registrering af aktiebolag. Under året hafva registrerats 1,072 bolag, för hvilka Kongl. Maj:t före 1897 års början fastställt ordning, och 420 andra aktiebolag. Af de sistnämnda, hvilkas sammanlagda tecknade aktiebelopp utgör 99,858,830 kronor, deraf 77,028,542 kronor 67 öre inbetalts, äro

Bland de med allmänna medel understödda väg- och vattenbyggnadsarbetena hafva, enligt uppgift af Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, under år 1898 såsom fullbordade godkänts:

Allmänna väg-
och vatten-
byggnads-
arbeten.

51 vägbyggnadsföretag, omfattande en längd af 35,52 nymil, för hvilka kostnaden beräknats till 906,832 kronor 28 öre, hvaraf såsom statsbidrag åtnjutits 596,596 kronor 30 öre;

8 brobyggnadsföretag, för hvilka kostnaden beräknats till 454,440 kronor, hvaraf såsom statsbidrag utan återbetalningsskyldighet åtnjutits 301,579 kronor 58 öre;

1 hamnarbete, för hvilket kostnaden beräknats till 75,000 kronor, hvaraf 49,372 kronor 67 öre anvisats såsom anslag utan återbetalningsskyldighet;

1 farledsarbete, för hvilket statsanslag utan återbetalningsskyldighet anvisats till belopp motsvarande hela den beräknade kostnaden eller 6,500 kronor;

25 frostafdikningsföretag, för hvilka kostnaden beräknats till 250,774 kronor 34 öre. hvaraf såsom statsbidrag utan återbetalningsskyldighet åtnjutits 81,830 kronor 16 öre; och utgör den genom dessa företag afdikade arealen 3,423,11 hektar;

17 odlingsföretag för en beräknad totalkostnad af 261,679 kronor 51 öre, till hvilka utaf statsmedel anvisats 162,160 kronor såsom lån; och utgör den genom dessa företag från vatten befriade eller eljest förbättrade arealen 1,620,85 hektar.

Kongl. Maj:t har under år 1898 beviljat koncessioner å följande jernvägs-
anläggningar:

Koncessioner
å enskilda
jernvägs-
anläggningar.

från Hemse jernvägsstation å Gotlands jernvägsaktiebolags jernväg öfver Hafdhem till Burgsvik;

från Ronehamn till Hemse station å Gotlands jernvägsaktiebolags jernväg;

från Skifvarps station å Trelleborg—Rydsgårds jernväg till Charlottenlunds station å Malmö—Ystads jernväg;

från Tygelsjö station å Malmö—Trelleborgs jernväg öfver Ingelstads station å Malmö—Kontinentens jernväg till Svedala station å Malmö—Ystads jernväg;

från Hönshylte gård till Qvarnamåla jernvägsstation å Vexjö—Tingsryds jernväg;

från Hooks station å Halmstad—Näsajö jernväg till Säfsjö station å södra stambanan;

från Vestkinde till Tingstäde;

från Kjeffinge station å statens jernvägar till Sjöbo station å Malmö—Tomelilla jernväg med sidospår till Öfvedsklosters sandstensbrott;

från Malungs station å Mora—Venerns jernväg till Limesforsen;

från Efveröds station å Gårds härads jernvägar till Kristianstad;

från Tomelilla station å Ystad—Eslöfs jernväg öfver S:t Olof till Brösarps station å Degeberga—Brösarps jernväg;

från Gersnäs station å Cimbrishamn—Tomelilla jernväg till S:t Olofs station å jernväg från Tomelilla till Brösarp;

från Hvellinge station å Malmö—Trelleborgs jernväg till Skanör och Falsterbo;

från Refteleds station å Halmstad—Nässjö jernväg förbi Anderstorp till Gislaved i Båraryds socken af Jönköpings län;

från Nynäs hamn i Södertörn vester om sjön Elfviken öfver Elfsjö station till Stockholms stads gräns vid Liljeholmen;

från Stockholms stads gräns vid Liljeholmen till Stockholms södra jernvägsstation;

från Sköfde till Axvalls station å Lidköping—Skara—Stenstorps jernväg; samt från Strömstad till Skee station å den blifvande statsbanan Göteborg—Skee.

För trafik öppnade enskilda jernvägar.

Under år 1898 hafva för allmän person- och godstrafik upplåtits:

Klintehamn—Roma jernvägsaktiebolags jernväg från Klintehamn till Roma station å Gotlands jernväg med 0,891 meters spårvidd och 23 kilometers längd;

Vestra Klagstorp—Tygelsjö jernvägsaktiebolags jernväg från Tygelsjö station å Malmö—Trelleborgs jernväg till Vestra Klagstorp med 1,435 meters spårvidd och 4,5 kilometers längd;

Malmö—Kontinentens jernvägsaktiebolags jernväg från statens jernvägsstation i Malmö till Trelleborgs hamn med 1,435 meters spårvidd och 31,7 kilometers längd;

Helsingborg—Hessleholms jernvägsaktiebolags jernväg från Eslöfs station å södra stambanan till Röstånga med 1,435 meters spårvidd och 21,5 kilometers längd;

bandelen Hellekis—Forshem af Kinnekulle—Lidköpings jernvägsaktiebolags jernväg från Forshems station å Mariestad—Kinnekulle jernväg till Lidköping—Skara—Stenstorps jernväg i Lidköping med 0,891 meters spårvidd och 4,4 kilometers längd; samt

Rimbo—Sunds jernvägsaktiebolags jernväg från Rimbo station å Stockholm—Rimbo jernväg till Sund i Häfverö socken med 0,891 meters spårvidd och 39 kilometers längd.

Dessutom hafva för godstrafik öppnats:

Kärrgrufvan—Klackbergs jernvägsaktiebolags jernväg från Kärrgrufvans station å Krylbo—Norbergs jernväg öfver Nordansjö bruk till Klackbergs grufvält med 1,435 meters spårvidd och 4,7 kilometers längd; samt

Halmstad—Nässjö jernvägsaktiebolags jernvägs bandel från en punkt i närheten af Torups station å bolagets jernväg till Rydö bruk med 1,435 meters spårvidd och 3,9 kilometers längd.

Derjemte har Borås jernvägsaktiebolag, som erhållit Kongl. Maj:ts tillstånd att enligt faststald plan omlägga sin 41,7 kilometer långa jernväg af 1,217 meters spårvidd mellan Borås och Herrljunga till en spårvidd af 1,435 meter och 41,9 kilometers längd, efter förutgången vederbörlig besigtning öppnat densamma för allmän person- och godstrafik.

Längden af de under år 1898 för trafik öppnade nya jernbanor och bandelar uppgår sålunda till 132,9 kilometer; och utgjorde hela längden af de enskilda jernvägarne vid årets slut 6,710,5 kilometer.

Af de enskilda jernvägarne äro 153 lokomotivbanor med 6,693,8 kilometers längd och 6 hästbanor med 16,7 kilometers längd.

Af lokomotivbanorna hafva

85 st. med en längd af	4,287,1 km.	en spårvidd af	1,435 m.
1 » » » » »	93,0 » » » »	1,217 »	
1 » » » » »	18,2 » » » »	1,188 »	
2 » » » » »	48,3 » » » »	1,093 »	
10 » » » » »	439,6 » » » »	1,067 »	
47 » » » » »	1,591,2 » » » »	0,891 »	
2 » » » » »	150,0 » » » »	0,802 »	
5 » » » » »	66,4 » » » »	0,600 »	
153 st.	Summa 6,693,8 km.		

Under år 1898 har ingen förändring skett i statsbanornas vid 1897 års slut trafikerade längd, 3,681 kilometer. Statens jernvägstrafik.

Bruttoinkomsten af statsbanornas trafik belöpte sig för år 1898 till omkring 37,300,000 kronor.

Af statens jernvägars trafikinkomster hafva under år 1898 till Statskontoret inlevererats 11,000,000 kronor eller 2,000,000 kronor mera än i riksstaten för samma år beräknats. Härvid är dock att märka, att, enligt nådigt medgifvande, af särskild anledning inlevererats för December månad allenast ett belopp af 400,000 kronor i stället för vid samma månads utgång disponibla 2,500,000 kronor. Till Statskontoret levererade trafikmedel.

För de af Riksdagen beslutade statsbanebyggnaderna Krylbo—Örebro och Boden—Ytter-Morjärv hafva arbetena under år 1898 hufvudsakligen omfattat å den förra byggnaden bandelen mellan Krylbo och Hedkärra samt å den senare sträckan mellan Boden och Niemifors. Statens jernvägbyggnader.

Å den äfvenledes af Riksdagen beslutade statsbanebyggnaden Gellivare—Riksgränsen hafva ytterligare erforderliga undersökningar verkstälts samt en del arbeten påbörjats.

Derjemte hafva undersökningar utförts för utrönande af lämpligaste sträckningen af en statsbana från någon ort å vestra stambanan i närheten af och söder om Stockholm till Norrköping.

Förslag till ny taxa för personbefordringen å statens jernvägar.

Med anledning af ej mindre Riksdagens i skrifvelse den 9 Maj 1893 gjorda framställning i fråga om nedsättning i afgifterna för personbefordran å statens jernvägar än äfven väckta förslag om allmännare tillämpning vid svenska jernvägar af antingen så kallad zontariff eller tariff med fallande skala, har Kongl. Maj:t den 28 Januari 1898 uppdragit åt en komité af sakkunnige män att, efter utredning i hvilken ritning en reform af statsbanornas persontariffer borde gå, uppgöra förslag till ny taxa för personbefordringen å statens jernvägar samt till deraf föranledda ändringar i gällande reglementariska bestämmelser; och har denna komité, efter afslutadt arbete, den 1 Oktober 1898 afgifvit betänkande och förslag i ämnet.

Ändrade jernvägstaxebestämmelser.

Kongl. Maj:t har den 2 September 1898 utfärdat kungörelser dels angående ändringar i den af Kongl. Maj:t den 29 November 1889 fastställda taxa för transporter å statens jernvägar samt i den till samma taxa hörande, genom nådigt bref den 29 Maj 1896 fastställda godsindelning, dels ock angående ändrad lydelse af 6 § i den af Kongl. Maj:t den 22 Januari 1881 fastställda förnyade taxa för befordran under fredstid på statens och enskilda jernvägar af rikets försvarsväsen tillhörande personal, materiel, effekter och förnödenheter.

Instruktionen för Jernvägsstyrelsen.

Den 18 November 1898 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af § 6 i nådiga instruktionen för Jernvägsstyrelsen med underlydande distriktsförvaltningar den 15 Oktober 1897.

Derjemte har Kongl. Maj:t den 25 November 1898 förordnat, att distriktskassör, expeditionsföreståndare samt kontorsskrifvare, hvilken tjenstgör såsom kassakontrollant å distriktskassa, skall vara pliktig att å tid af året, som af öfverordnad bestämmes, begagna sig af sådan tjenstledighet, som i § 90 af instruktionen för Jernvägsstyrelsen afses.

Arfvide för stationskarlar vid statens jernvägar.

Kongl. Maj:t har den 27 Maj 1898, med ändring af hvad i § 5 i nådiga aflöningsreglementet för tjenstemän och betjente vid statens jernvägar den 15 Oktober 1897 finnes bestämdt angående högsta arfvide för stationskarlar, förordnat, att högsta arfvide till stationskarl skall utgå inom 13:de klassen med årligt belopp af 720 kronor.

Statens jernvägstrafiks pensionsinrättning samt enke- och pupillkassa.

Genom kungörelser den 25 November 1898 har Kongl. Maj:t fastställt vissa ändringar dels i förnyade nådiga reglementet för statens jernvägstrafiks pensionsinrättning den 3 November 1892 och dels i nådiga reglementet för statens jernvägstrafiks enke- och pupillkassa den 6 September 1872.

Kongl. Maj:t har den 17 Juni 1898 utfärdat kungörelse i fråga om tilllämpning af vissa stadganden i förordningen angående explosiva varor den 19 November 1897 och i förordningen angående explosiva varors transporterande å jernväg af samma dag.

Tilllämpning af vissa stadganden i förordningen om explosiva varor m. m.

Kongl. Maj:t har den 30 September 1898 utfärdat kungörelse om tillägg till nådiga stadgan den 16 Maj 1840 angående fördelning af ärendena mellan statsdepartementen.

Tillägg till departementalstadgan.

Den 1 Juli 1898 har nådig kungörelse utfärdats om ändrad lydelse af 12 § i förordningen angående expeditionslösen den 7 December 1883.

Ändring af förordningen angående expeditionslösen.

Kongl. Maj:t har utfärdat kungörelser dels den 1 Juli 1898 angående grunderna för resekostnads- och traktamentsersättning åt vissa af Patent- och Registreringsverkets embets- och tjänstemän och dels den 4 November samma år i fråga om tjänstemäns vid statens jernvägar rätt till ersättning för transport af reseeffekter till och från jernväg.

Den vissa embets- och tjänstemän tillkommande resekostnadsersättning.

Kongl. Maj:t har den 10 Juni 1898 utfärdat kungörelse i anledning af Riksdagens beslut angående Riksbankens styrelse och förvaltning.

Riksbankens styrelse och förvaltning.

Samma dag har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående utgifvande af nya riksbankssedlar å etthundra kronor m. m.

Nya riksbankssedlar å 100 kronor m. m.

Den 3 December 1898 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående den vid 1898 års riksdag åtagna bevillning af fast egendom samt af inkomst.

Bevillning af fast egendom samt af inkomst.

Kongl. Maj:t har den 14 Oktober 1898 utfärdat kungörelse angående stämpelafgiften.

Stämpelafgiften.

Den 18 November 1898 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående ändrade bestämmelser i fråga om afskrifning af förkommen materiel m. m. vid statens jernvägar.

Ändrade bestämmelser i fråga om afskrifning af förkommen materiel m. m. vid statens jernvägar.

Tiden för afgifvande af yttranden med anledning af Riksdagens revisorers berättelse om verkställd granskning af statsverkets styrelse och förvaltning.

Sedan Riksdagen gjort framställning om framflyttande af den tid, inom hvilken vederbörande myndigheter hade att afgifva yttranden med anledning af de utaf Riksdagens revisorer i berättelsen om verkställd granskning af statsverkets styrelse och förvaltning framställda anmärkningar och erinringar, har Kongl. Maj:t förordnat, att de yttranden, som i anledning af Riksdagens revisorers i nämnda berättelse framställda anmärkningar och erinringar för framtiden komma att af vederbörande myndigheter afgifvas, skola till Kongl. Maj:t inlemnas senast den 20 Januari näst efter berättelsens aflemnande.

Myntverket. Vid Myntverket hafva sedan sista riksdags sammanträde blifvit utmyntade:

Guldmynt: 20-kronor	kr. 6,268,740: 00
Silfvermynt: 2-kronor	» 282,782: 00
1-kronor	» 1,858,122: 00
50-ören	» 252,614: 00
25-ören	» 364,499: 50
10-ören	» 208,670: 40
Bronsmynt: 5-ören	» 36,047: 00
2-ören	» 30,542: 00
1-ören	» 29,594: 98

hvarjemte under samma tid från Myntverket, hufvudsakligen till landsorten, utvexlats:

i silfvermynt	kr. 3,756,600: 00
i bronsmynt	» 85,250: 00

samt under enahanda tid preglats 16,984 stycken medaljer till värde af 61,863 kronor 18 öre.

Jernvägspostbefordran. Jernvägspostbefordran har anordnats å de enskilda jernvägslinierna Tygel-sjö—Klagshamn, Malmö—Månstorp—Trelleborg (Malmö—Kontinentens jernväg), Röstånga—Eslöf, Forshem—Hellekis och Rimbo—Häfverösund.

De fasta postanstalterna. Under år 1898 har postkontor inrättats i Ockelbo, hvadan postkontorens antal vid utgången af samma år utgjorde 187, eller 1 mera än vid 1897 års utgång.

Efter indragning af en del äldre och inrättande af nya poststationer uppgick vid 1898 års slut hela antalet fasta postanstalter till 2,485, eller 79 flera än vid 1897 års utgång.

Antalet postförsändelser. Under år 1897, det senaste, för hvilket fullständiga statistiska uppgifter föreligga, hafva inom riket blifvit behandlade 213,952,093 postförsändelser af

alla slag, hvilket antal vid jämförelse med nästföregående år utvisar en tillökning af 17 procent.

Särskildt hafva på grund af abonnement blifvit genom postverket fortskaffade 111,005,012 nummerexemplar tidningar och tidskrifter, hvilket utvisar en tillökning af 25,3 procent.

Den från och med ingången af Maj månad 1897 med en tur i dygnet, i hvardera rigtningen, anordnade postförbindelsen å den nya kommunikationsleden Trelleborg—Sassnitz har under tiden Maj—September 1898 försöksvis underhållits med två turer i dygnet, likaledes i hvardera rigtningen. Till vinnande af fördubbling af turerna under hela året har sedermera jemlikt nådigt bemyndigande den 3 December 1898 blifvit den $\frac{20}{11}$ i samma månad afslutadt ett tilläggsaftal till den svensk-tyska öfverenskommelsen i ämnet af den $\frac{1}{11}$ Juli 1896.

Sjöpostförbindelsen Trelleborg—Sassnitz.

Sedan ritningar till nytt posthus i Stockholm blifvit fastställda, hafva under år 1898 byggnadstomten afröjts och entreprenör för jordschaktningsarbetena antagits.

Posthus i Stockholm och Malmö.

Genom Kongl. Maj:ts och Riksdagens beslut har postverket under året kunnat förvärfva en lämplig tomt för uppförande af posthus i Malmö.

Inom Generalpoststyrelsen hafva under år 1898 — utöfver de löpande göromålen — pågått särskilda, omfattande utredningar och förarbeten i åtskilliga viktiga ärenden, såsom i fråga om förändrad klassindelning af postkontoren, uppbörds- och frimärksprovisionens fixering till fast aflöning för posttjenstemännen, nytt aflöningssätt för postvaktbetjente m. m.

Föarbeten inom Generalpoststyrelsen i fråga om ändrad klassindelning af postkontoren m. m.

Vidare hafva under år 1898 — i likhet med närmast föregående år — med biträde af tillkallade tjänstemän vid postverkets distrikts- och lokalförvaltningar hos Generalpoststyrelsen pågått arbeten för åstadkommande af reglemente för postkontoren och postkupéexpeditionerna angående brefpostförsändelers behandling.

Föarbeten för åstadkommande af brefpostreglemente.

Slutligen hafva inom Generalpoststyrelsen under sistlidet år pågått förberedelser för bringande i tillämpning å svenska postförhållanden samt å Sveriges postförbindelser med utlandet af de vid postkongressen i Washington år 1897 träffade bestämmelser om ändringar, i vissa hänseenden, i ordningen för den internationella postutvexlingen. Uti ifrågavarande afseende torde här böra särskildt omnämnas, hurusom, för tillämpning från och med den 1 Januari 1899, dels maximibeloppet för postförskott och postanvisningar i postutvexlingen mellan Sverige och vissa främmande länder — deribland Norge, Tyskland, Frankrike m. fl. — höjts från 500 francs (= 360 kronor) till 1,000 francs (= 720 kronor), dels

Arbeten för bringande i tillämpning af nya bestämmelser i fråga om den internationella postutvexlingen.

utvidgad ansvarsskyldighet faststälts för svenska postverket för rekommenderade brefpostförsändelser, hvilka i den internationella postutvexlingen gått förlorade, dels ock till tio öre bestämts afgift för reklamation, i den internationella postutvexlingen, af rekommenderad försändelse, bref med angifvet värde, postanvisning eller postpaket.

Skydd mot förfalskning eller missbruk för Ungerns m. fl. länders frimärken m. m.

Kongl. Maj:t har utfärdat kungörelse angående skydd mot förfalskning eller missbruk dels den 11 Mars 1898 för Ungerns och britiska kolonien Fidji-öarnes frimärken och andra frankostämplor, dels ock den 9 December samma år för Columbias, danska Antillernas, Haïtis, Oranjefristatens, Persiens och Siams frimärken och andra frankostämplor.

Postsparbanken.

Antalet postanstalter, hvilka såsom postsparbankskontor betjena allmänheten med mottagande och utbetalande af postsparbanksmedel, utgjorde vid årets slut 2,461, hvarjemte sparmärkesförsäljningsstälernas antal uppgick till 4,284, deraf 2,465 postanstalter.

De utelöpande motböckernas antal utgjorde vid årets ingång 495,383. Under året torde, så vidt redan nu kan beräknas, hafva utfärdats cirka 91,180 stycken motböcker, samt dödats cirka 40,940 stycken, hvadan antalet i omlopp varande motböcker vid årets slut kan uppskattas till cirka 545,623 stycken.

Under årets lopp beräknas hafva i Postsparbanken insatts cirka 20,059,000 kronor och uttagits cirka 16,147,900 kronor, i följd hvaraf delegarnes behållning, som vid årets början uppgick till 58,107,483 kronor 21 öre, torde hafva ökats med cirka 3,911,100 kronor och vid årets utgång uppgått till cirka 62,018,583 kronor, oberäknadt upplupna räntor för året.

De af Postsparbanken förvaltade medlen voro vid 1898 års utgång placerade dels uti obligationer, utfärdade af svenska staten, Sveriges allmänna hypoteksbank eller kommuner inom landet till ett bokfördt värde af 49,659,728 kronor 27 öre, dels ock i direkta lån till kommuner till ett sammanlagdt kapitalbelopp af 15,205,901 kronor 97 öre, hvarjemte vid årets utgång å upp- och afskrifningsräkning i Riksbanken inestodo, förutom ränta, 94,287 kronor 47 öre.

Statstelegrafnätet.

Efter senaste riksdags sammanträde hafva inom statstelegrafnätet, såsom slutresultat af årets byggnadsarbeten, tillkommit 150 km. linier och 1,200 km. trådleddningar, så att telegrafnätet vid 1898 års slut upptog i linier och kablar omkring 8,800 km. samt i ledningar omkring 26,000 km.

Nyinrättade telegrafstationer.

Jemlikt dertill erhållna nådiga bemyndiganden hafva under året nya telegrafstationer inrättats i Katrineberg inom Vermlands län och i Djursholm inom

Stockholms län, hvarjemte rikstelefonstationen i Saltsjöbaden från och med 1898 års ingång varit omändrad till statstelegrafstation.

Vid telefonstationerna å 33 orter inom riket har anordnats expedition för utvexling af telegrammer på svenska språket till och från orter i Sverige, Norge och Danmark, hvaremot dylik expedition upphört vid 4 telefonstationer.

Anordnande af telegram-expeditioner vid telefonstationer.

För befordran af telegrammer, affattade på svenska språket, till stationer i Sverige, Norge och Danmark har ett telegraminlemningsställe öppnats i hvar och en af städerna Trelleborg, Stockholm och Gefle, äfvensom i Bastuträsk, hvaremot ett telegraminlemningsställe i Kalmar och ett i Sundsvall under året indragits.

Telegraminlemningsställen.

I förbindelse med telegrafnätet hafva blifvit satta 4 jernvägsstationer för korrespondens inom riket samt med Norge och Danmark och 44 för allmän internationel korrespondens. Derjemte hafva 58 jernvägsstelegrafstationer, som förut varit öppna allenast för skandinavisk korrespondens, upplåtits jemväl för internationel telegramvexling.

Jernvägsstationer i förbindelse med telegrafnätet.

Telegrafstationerna i riket med inberäkning af 10 rikstelefonstationer utgjorde vid 1898 års utgång 178 och voro då med dem förbundna 245 telegramexpeditioner för befordran af telegrammer på svenska språket till och från orter i Sverige, Norge och Danmark, 1,147 jernvägsstelegrafstationer samt 2 på bekostnad af enskilda personer anordnade telegrafiska förbindelser, så att hela antalet af rikets i förbindelse med hvarandra stående telegrafanstalter vid slutet af samma år uppgick till 1,572.

Hela antalet telegrafanstalter i riket.

Under år 1897, det senaste, för hvilket fullständig statistik är upprättad, hafva befordrats 2,119,649 taxerade telegrammer, deraf 1,028,709 inländska, 796,702 till eller från utlandet samt 294,238 transiterande telegrammer.

Telegramvexlingen.

En ny, entrådlig telegrafkabel har under året utlagts från Dalarö öfver Gotska Sandön och Hufvudskär till Ar på Gotland, hvarifrån ledningen vidare framdragits till Visby.

Nya telegrafkablär.

Mellan Trelleborg å svensk sida samt Mukran på ön Rügen å tysk sida har, i anledning deraf att förutvarande kabeln visat sig så opålitlig och bristfällig, att densamma icke utan risk kunnat användas för trafiken under vintern, nedlagts en ny telegrafkabel, innehållande 4 särskilda telegrafledningar, hvarigenom, utom ökad trygghet för telegrafförbindelsen med kontinenten, äfven

Åstadkommits möjlighet till direkt förbindelse mellan de viktigaste telegrafiska centra i Sverige och Tyskland.

Statens tele- Inom rikstelefonnätet hafva såsom slutresultat af årets byggnadsarbeten, förutom abonnentlinier och abonnentledningar, tillkommit 550 km. linier och fonförbin- 5,800 km. dubbeltrådiga förbindelseledningar, samt afgått 500 km. enkeltrådiga delser. förbindelseledningar, så att telefontnätet vid 1898 års slut omfattade i linier 9,800 km. samt i förbindelseledningar 39,250 km., deraf enkeltrådiga 3,050 km. och dubbeltrådiga 36,200 km.

Samtidig tele- Förutom de här ofvan upptagna ledningarna har genom fortsatta anord- grafering och ningar för samtidig telegrafering och telefonering å en och samma dubbeltrådiga telefonledning en ytterligare tillökning af de för telegramtrafiken disponibla m. m. ledningarna egt rum, så att hela utsträckningen af de på detta sätt vunna telegrafförbindelserna vid årets slut uppgick till 4,600 km.

Inköpta Följande enskilda telefonledningar och telefontnät hafva blifvit för statens telefonnät. räkning inköpta:

Ledningen Skellefteå—Burträsk,

» » —Bure,

» Söderfors—Elfkarleby,

» Östersund—Hede,

» Svensta—Oviken,

Skara och Dalaholms telefonförenings nät,

Svegs » »

Lillherrdals » »

Karlskoga » »

flere mindre telefontnät omkring Kristianstad samt

Vestra Vermlands telefonförenings nät.

Telefon- Antalet af de i telegrafverkets telefontnät uppsatta telefonapparater har apparater. under år 1898 ökats med omkring 5,900, och utgjorde sammanlagda antalet af nämnda apparater vid årets slut omkring 38,000.

Vexel- och Antalet vaxel- och centraltelefonstationer har under år 1898 ökats med centraltelefon- 140, så att hela antalet vid årets utgång uppgick till 875. stationer.

Vexlade tele- Under år 1897, det senaste, för hvilket, enligt hvad ofvan är nämndt, full- fonsamtal. ständig statistik blifvit upprättad, har antalet telefonexpeditioner uppgått till 75,554,304, deraf 434,289 utgjorts af telefonerade telegrammer samt återstoden af samtal.

Sedan Kongl. Maj:t den 20 Maj 1898 bemyndigat chefen för Finansdepartementet att för utarbetande inom nämnda departement af förslag till bestämmelser rörande villkoren för anläggning och begagnande af elektriska ljus- och kraftledningar tillkalla ett antal af högst sex personer, hvilka skulle hafva att utföra detta uppdrag enligt de närmare föreskrifter chefen för Finansdepartementet egde meddela, hafva af bemälda departementschef utsedde personer den 10 December samma år afgifvit förberedande framställning i ämnet.

Förslag till bestämmelser rörande villkoren för anläggning och begagnande af elektriska ljus- och kraftledningar.

Kongl. Maj:t har den 13 Maj 1898 låtit utfärda förordning angående vissa bestämmelser rörande sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge, att, der icke annorlunda stadgas, lända till efterrättelse till och med den 15 Maj 1899.

Sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge.

Kongl. Maj:t har låtit utfärda kungörelser, den 22 April 1898 angående förändrad lydelse af § 9 i tulltaxeunderrättelserna och den 20 Maj samma år angående tillägg till rubriken »Velocipeder» i då gällande tulltaxa, hvarefter Kongl. Maj:t den 24 påföljande Oktober fastställt ny tulltaxa att lända till efterrättelse från och med den 1 Januari 1899.

Tulltaxan.

Sedan Kongl. Maj:t den 14 Januari 1898 dels för vidtagande af revision af gällande jagtstadga, dels ock för åstadkommande af de ändringar i samma stadga, som ur jagtvårdssynpunkt kunde finnas erforderliga, m. m. bemyndigat chefen för Finansdepartementet att tillkalla ett antal af högst sex personer, hvilka skulle hafva att utföra detta uppdrag enligt de närmare föreskrifter, departementschefen egde meddela, samt af bemälda departementschef härtill utsedde personer den 12 Maj berörda år afgifvit betänkande, innefattande förslag till lag om rätt till jagt samt till jagtstadga och andra dermed sammanhängande författningar, har Kongl. Maj:t den 1 derpåföljde Juli anbefalt dels Domänstyrelsen att efter inhemtande af yttranden från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i rikets samtliga län rörande dessa förslag afgifva utlåtande, dels ock Vetenskapsakademien att sig yttra i hvad afsåge bestämmelser angående jagttiden; och har Vetenskapsakademien inkommit med utlåtande i ämnet.

Revision af gällande jagtstadga m. m.

Beträffande sådana mindre kronoegendomar, som enligt Riksdagens beslut få försäljas, har Kongl. Maj:t under år 1898 godkänt afgifna köpeanbud å 77 till försäljning utbudna kronoegendomar, hvilka med taxeringsvärde af tillsammans 528,500 kronor betingat ett belopp af 862,103 kronor 77 öre.

Försäljning af mindre kronoegendomar.

Dessutom äro för tillsammans 14,410 kronor försälda 22 jordområden tillhörande kronoegendomar, hvilka fortfarande skola utarrenderas, samt för 5,370 kronor 7 lägenheter tillhörande kronoegendomar, om hvilkas försäljning beslut är fattadt.

Skogshushåll- För 186 allmänna skogar hafva hushållningsplaner under år 1898 blifvit
ningsplaner. fastställda.

Kronoparker- För bildande af nya eller utvidgning af förut befintliga kronoparker hafva
nas tillökning. köp afslutats om 36,942,33 hektar för en köpeskilling af 1,676,657 kronor 76 öre.

Fridlysnings Kongl. Maj:t har den 29 April 1898 förordnat, att inom Vesternorrlands
af elg. och Jemtlands län jagt efter elg skall under år 1898 och närmast följande fyra
år vara tillåten endast under tiden från och med den 9 till och med den 15
September.

Skogs- Till enskilde skogsegares tjänst hafva jemväl under år 1898 varit anstälde
ingenjörer. sex skogsingenjörer, hvilkas verksamhet tagits i anspråk vid 109 särskilda för-
rättningsställen under sammanlagdt 417 arbetsdagar.

Flottleder. Årets arbeten för reglering af flottleder å kronoparker i Norrbottens län
hafva varit koncentrerade vid Pite elf, der genom Trollforsens reglering en ny
led öppnats för virkesflottning från vidsträckt kronoskog. Jemväl vid Perl-
elfven, Appoelfven och Lainio elf hafva dylika regleringsarbeten bedrifvits
ehuru i mindre omfattning.

Skogstorp i I enlighet med föreskriften i Kongl. brefvet den 29 Maj 1891 angående
Norrländ. upplåtelse åt enskilde af odlingslägenheter å kronoparker i Norrbottens län för
bildande af skogstorp, hafva under år 1898 kontrakt om ytterligare 13 dylika
lägenheter blifvit upprättade, så att antalet upplåtna skogstorp numera ut-
gör 190.

Bergslags- Kongl. Maj:t har den 27 Maj 1898 utfärdat ny förordning angående för-
skogarne. valtningen af statens till bergshandteringens understöd anslagna skogar.

Upphävande Den 22 December 1898 har Kongl. Maj:t utfärdat förordning om upp-
af rekogni- häfvande af rekognitionshejmans oskiljaktighet från de bruk, hvarunder de lyda.
tionshemmans
oskiljaktighet
från de bruk,
hvarunder de
lyda.

Upplåtelse af Sedan Riksdagen bifallit Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående upp-
mark och virke låtelse af mark och virke från kronoparker till sanatorier samt Hans Maj:t
från krono- Konungen fastställt de af komitéen för utredning af frågan om jubileumsfondens
parker till användande aflefnade hufvudritningar till ett sanatorium å Hålahults krono-
sanatorier. park i Örebro län, har Kongl. Maj:t godkänt af Domänstyrelsen inforbradt

förslag rörande utstakning och kartläggning af det område af berörda kronopark, som funnes böra till sanatorium upplåtas.

Derjemte har Kongl. Maj:t på derom gjord framställning förklarad, att för uppförande af ett sanatorium för södra delen af landet af kronoparken Hessleby i Jönköpings län visst område finge till sanatoriestiftelsen upplåtas.

Sedan anmälan gjorts derom, att under sommaren 1898 inom Södermanlands län förödelse å skog anstälts af den till fjärlarnes ordning hörande insekten nunnan (*Psilura monacha*), har Kongl. Maj:t bemyndigat Domänstyrelsen att förordna lämplig person att å vissa trakter af Tyskland och Österrike, der härjningar af denna insekt under senare åren förekommit, inhemta fullständig praktisk kännedom om utförandet af de till insektens bekämpande nu brukliga och verksamma åtgärder.

Åtgärder till bekämpande af insekten »nunnans» härjningar å skog.

Kongl. Maj:t har den 18 Mars 1898 utfärdat kungörelse om ändring i den af Kongl. Maj:t den 13 Juli 1887 fastställda ordningsstadga för bränvinsbrännerierna i riket.

Ändring i ordningsstadgan för bränvinsbrännerierna.

Den 24 Mars 1898 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående ändring i §§ 2 och 3 af Kongl. Maj:ts förnyade nådiga reglemente angående utlåning m. m. utur de fonder, som äro ställda under förvaltning af direktionen för Civilstatens pensionsinrättning, den 23 Maj 1873.

Ändring i reglementet angående utlåning ur de fonder, som äro ställda under förvaltning af direktionen för Civilstatens pensionsinrättning.

Kongl. Maj:t har den 27 Maj 1898 utfärdat lag med vissa bestämmelser angående enskilda banker, som afstått från sedelutgifningsrätt.

Lag med vissa bestämmelser angående enskilda banker, som afstått från sedelutgifningsrätt.

Samma dag har Kongl. Maj:t utfärdat lag, innefattande särskilda bestämmelser om vissa aktiebolag, som drifva lånerörelse.

Lag, innefattande särskilda bestämmelser om vissa aktiebolag, som drifva lånerörelse.

Allmänna hypoteksbankens obligationsskuld, som vid 1896 års utgång utgjorde 307,930,820 kronor, uppgick vid 1897 års slut till 296,324,880 kronor, hvaraf mot inhemska obligationer 116,353,600 kronor, emot tyska 149,883,200

Allmänna hypoteksbanken.

kronor och emot franska 30,088,080 kronor; och utgjorde räntan, hvarmed obligationerna voro förskrifna, 5 % å 14,866,300 kronor, 4 % å 193,606,613 kronor 33 öre, $3\frac{3}{4}$ % å 32,017,600 kronor och $3\frac{1}{2}$ % å 55,834,366 kronor 67 öre.

Under år 1898 har ingen försäljning af hypoteksbankens obligationer egt rum, ej heller något nytt lån af hypoteksbanken upplagts. Under året hafva följande amorteringar å bankens obligationslån verkstälts, nemligen: å inhemska 5-procentlånet 238,600 kronor, å inhemska 4-procentlånet 398,500 kronor, å inhemska $3\frac{3}{4}$ -procentlånet 289,300 kronor, å inhemska $3\frac{1}{2}$ -procentlånet 77,000 kronor, å tyska 4-procentlånet 503,466 kronor 67 öre, å tyska $3\frac{1}{2}$ -procentlånet 160,800 kronor och å franska 4-procentlånet 283,680 kronor.

Hypoteks-
föreningarnes
ställning.

Enligt den öfversigt af hypoteksföreningarnes ställning vid 1897 års slut, hvilken i Finansdepartementet upprättats efter uppgifter från de särskilda hypoteksföreningarne, utgjorde summan af den amorteringslåneskuld, hvari hypoteksföreningarne, efter afdrag af de å lånen verkställda amorteringar, då häftade, 267,487,453 kronor 83 öre eller 5,087,874 kronor 57 öre mindre än vid utgången af år 1896.

Af nämnda amorteringslåneskuld tillhörde 705,333 kronor 34 öre lån, upptagna af hypoteksföreningarne sjelfva, samt 266,782,120 kronor 49 öre lån, som erhållits genom allmänna hypoteksbanken.

Allmänna
hypotekskassan
för Sveriges
städer.

Allmänna hypotekskassans för Sveriges städer obligationsskuld utgjorde vid 1897 års utgång 24,321,400 kronor mot 24,562,133 kronor 33 öre vid utgången af år 1896. Under år 1898 har från hypotekskassan icke någon obligationsförsäljning egt rum.

Hypotekskassans fordringar hos delegande stadshypoteksföreningar och kommuner uppgick vid 1897 års slut, efter verkställd amortering, till sammanlagdt 12,561,051 kronor 79 öre.

Riksbankens
och de en-
skilda bank-
inrättningarnes
kassatill-
gångar.

Riksbankens metalliska kassa utgjorde, beräknad i enlighet med bankoreglementets bestämmelser, vid slutet af November 1898 i rundt tal 34,527,000 kronor emot 31,557,100 kronor vid samma tid år 1897. Tillgången bestod i myntadt och omyntadt guld för 31,564,900 kronor samt silfvermynt enligt 1873 års myntkonvention 2,962,100 kronor.

De enskilda bankerna egde vid utgången af November 1898 i myntadt och omyntadt guld vid hufvudkontoren 8,389,900 kronor emot 8,158,100 kronor vid samma tid år 1897.

Det belopp i guld, som vid slutet af November 1898 fans hos aktiebankerna, utgjorde 133,600 kronor emot 119,200 kronor den 30 November 1897.

Riksbanken och de enskilda bankinrättningarne hade den 30 November 1898 fordringar hos utlandet i räkning och på grund af vaxlar till belopp af

81,003,200 kronor mot skulder å tillhopa 44,769,600 kronor, så att bankernas öfverskjutande fordran hos utlandet utgjorde 36,233,600 kronor emot 64,425,700 kronor vid samma tid år 1897. Derjemte innehade Riksbanken den 30 November 1898 utländska obligationer till ett belopp af 12,175,100 kronor emot 11,174,200 kronor samma dag år 1897.

Beloppet af utelöpande banksedlar var vid slutet af November 1898, i runda tal, för Riksbanken 65,686,000 kronor och för de enskilda bankerna 79,109,900 kronor eller sammanlagdt 144,795,900 kronor. Vid samma tid år 1897 var utelöpande sedelbeloppet 135,801,100 kronor, och har alltså en ökning med 8,994,800 kronor egt rum, i det att Riksbankens sedelutgifning ökats med 2,184,600 kronor och de enskilda bankernas med 6,810,200 kronor. Utelöpande
banksedlar.

Uti Riksbanken och de enskilda bankinrättningarne voro den 30 November 1898 inestående: Bankernas
in- och utlå-
ning.

på sparkasseräkning 62,502,200 kronor emot 34,192,500 kronor samma dag år 1897,

på upp- och afskrifnings-, folio- samt löpande räkning 151,481,000 kronor emot 146,693,900 kronor samma dag år 1897,

på depositionsräkning 392,255,200 kronor emot 357,968,200 kronor samma dag år 1897.

Beloppet diskonterade inrikes vexlar, som den 30 November 1897 utgjorde 258,666,300 kronor, var vid samma tid år 1898 300,785,000 kronor och hade således ökats med 42,118,700 kronor.

Vid slutet af November 1898 utestod såsom lån ett belopp af 464,976,900 kronor emot 401,566,600 kronor vid samma tid år 1897, hvilket således innebär en ökning af 63,410,300 kronor.

Det å kassakreditiv utestående beloppet hade från slutet af November 1897 till samma tid år 1898 ökats från 81,558,400 kronor till 88,409,000 kronor eller med 6,850,600 kronor, hvarjemte det å löpande räkning utestående beloppet under samma tid ökats från 32,779,000 kronor till 55,091,800 kronor eller med 22,312,800 kronor.

Den 30 November 1898 var derjemte på indrifning beroende ett belopp af 1,492,600 kronor emot 1,690,200 kronor samma dag år 1897

Totalsumman af bankernas till allmänna rörelsen lemnade försträckningar utgjorde alltså vid slutet af November 1898 910,755,300 kronor emot 776,260,500 kronor vid samma tid år 1897 och hade således ökats med 134,494,800 kronor, under det hela inlåningen på sparkasse-, upp- och afskrifnings-, folio- samt löpande räkning och depositionsräkning samtidigt ökats med 67,383,800 kronor, hvarjemte beloppet utelöpande sedlar ökats med 8,994,800 kronor. Under samma tid hafva bankernas fonder ökats med 30,475,400 kronor, deraf nära 19 millioner

kronor komma på grundfonderna och återstoden på reserv- och dispositionsfonderna.

Nya bankaktiebolag.

Under år 1898 har Kongl. Maj:t meddelat följande aktiebolag tillstånd att, utan rätt till utgifvande af egna banksedlar, drifva bankrörelse, nemligen: bankaktiebolaget Stockholm—Öfre Norrland, aktiebolaget Stockholms diskontobank samt aktiebolaget Eksjö folkbank. Det förstnämnda af dessa bolag har öfvertagit den numera upplösta Vesterbottens enskilda banks tillgångar och skulder.

Teaterverksamheten.

Kongl. Maj:t har den 27 Maj 1898 bemyndigat chefen för Finansdepartementet att å kronans vägnar med ett aktiebolag med aktiekapital af minst 200,000 kronor afsluta kontrakt om uppehållandet af operaverksamheten, som jemväl numera börjat i den nya operabyggnaden.

Den 3 Juni samma år har Kongl. Maj:t, med godkännande af upprättadt förslag till ändringsarbeten å dramatiska teaterns byggnad, medgifvit, att denna fastighet finge jemte den till teatern hörande materiel till vissa personer mot hyra upplåtas för utöfvande derstädes af teaterverksamhet, sedan berörda ändringsarbeten blifvit fullbordade.

Frihet från utmätning för pensioner.

Kungörelser hafva af Kongl. Maj:t utfärdats angående frihet från utmätning för pensioner från Upsala—Margrethills jernvägs tjänstepersonals pensionskassa samt enke- och pupillkassa, Uplands enskilda banks pensionsfond för bankens tjänstemän samt från allmänna pensionsförsäkringsbolaget utgående pensioner, hvilka förvärfvats genom årliga inbetalningar.

Nollerothska stiftelsen.

Den 28 Januari 1898 har Kongl. Maj:t fastställt reglemente för Nollerothska stiftelsen; som, grundad på ett af Ulrika Mathilda Nolleroth den 16 November 1880 i Köpenhamn upprättadt testamente, har till uppgift att till välfrejdade i Sverige, Norge eller Danmark infödda qvinnor lemna årliga understöd, så länge de lefva ogifta.

Författningar i hvarje handa ämnen.

På föredragning af chefen för Ecklesiastikdepartementet har Kongl. Maj:t utfärdat:

den 22 Januari 1898: kungörelse angående vissa omständigheter, som af pastorer och församlingsföreståndare i Stockholm böra iakttagas vid afgifvande af befolkningsuppgifter m. m.; *den 28 Januari:* reglemente för styrelsen och förvaltningen af allmänna barnbördshuset i Stockholm; *samma dag:* kungörelse angående förändrad lydelse af § 33 mom. 1 i helsovårdstadsagan för riket den 25 September 1874; *samma dag:* kungörelse om ändrad lydelse af

§ 20, § 21 och § 24 mom. 1 i nådiga förordningen angående åtgärder mot införande och utbredning af smittosamma sjukdomar bland rikets invånare den 19 Mars 1875; *samma dag*: kungörelse angående ändrad lydelse af § 59 punkten 2 i nådiga instruktionen för läkare, som äro för helso- och sjukvården inom visst område anstälde, äfvensom för andre, som utöfva läkarekonsten, den 31 Oktober 1890; *den 4 Februari*: resolution i anledning af en utaf öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor gjord underdånig framställning i fråga om ändring i vissa delar af den utaf Kongl. Maj:t den 27 September 1861 meddelade stadfästelseresolution på uppgjort förslag till stadga för folkundervisningen i Stockholms stad; *den 11 Mars*: kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 40, 41 och 42 i stadgan för Gymnastiska centralinstitutet den 13 Juli 1887; *den 2 April*: lag angående ändrad lydelse af § 24 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862; *samma dag*: lag angående ändrad lydelse af § 26 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863; *den 15 April*: kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 10, 11, 49 och 50 i Kongl. Maj:ts nådiga stadgar för Musikaliska akademien den 12 November 1880; *samma dag*: resolution angående rätt för Göteborgs högskola att anställa juridisk-filosofisk examen; *den 20 Maj*: kungörelse angående fyllnadspröfning i matematik för vissa volontärer; *den 27 Maj*: kungörelse om förändrad lydelse af § 1 i nådiga kungörelsen den 20 Januari 1882 angående aflöning åt lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor, sådan denna § lyder i nådiga kungörelserna den 5 Oktober 1891 och den 28 Maj 1897; *samma dag*: kungörelse angående förändrade bestämmelser rörande lönetillskott af allmänna medel för ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolor; *samma dag*: kungörelse angående villkoren för åtnjutande af de i fastställd stat för landsarkivet i Vadstena upptagna löneförmåner; *samma dag*: kungörelse angående statsunderstöd åt enskilda läroverk; *samma dag*: kungörelse angående bidrag af allmänna medel till aflönande af lärare och lärarinnor vid af landsting eller stad, som ej i landsting deltaga, inrättadt seminarium för bildande af lärare och lärarinnor vid småskola m. m.; *samma dag*: kungörelse angående understöd åt lägre tekniska yrkesskolor; *samma dag*: kungörelse angående understöd till anordnande af föreläsningkurser för arbetsklassen; *den 1 Juli*: förordning angående ändring i vissa delar af nådiga förordningen angående kyrkoböckers förande den 6 Augusti 1894; *den 2 September*: kungörelse angående understöd för år 1899 åt äldre, behöfvande folkskolelärare; *samma dag*: kungörelse om ändrad lydelse af 7 punkten i Kongl. kungörelsen angående villkoren för åtnjutande af de från 1878 års början fastställda nya löneförmånerna för Medicinalstyrelsen den 1 Juni 1877; *den 14 Oktober*: förordning angående afskrifning af den från viss jord inom Skåne m. fl. provinser utgående kyrkotionde; *samma dag*: förordning angående upphörande af den i Skåne, Halland och Blekinge utgående helgon-

skyld; *samma dag*: förordning angående upphörande af den i Göteborgs och Bohus län utgående landskyld; *den 3 December*: kungörelse angående ändring af vissa bestämmelser i nådiga ordningen för tandläkarekonstens utöfning den 18 Juni 1861; *samma dag*: kungörelse angående förändrad lydelse af §§ 2 och 5 i stadgarna för tekniska skolan i Eskilstuna; *den 9 December*: kungörelse angående förändrad lydelse af vissa §§ i nådiga stadgan för folkskolelärarseminarierna i riket den 29 Januari 1886; *samma dag*: förnyad instruktion för folkskoleinspektörer; *den 22 December*: resolution angående rätt för Göteborgs högskola att anställa vissa examina; *den 30 December*: kungörelse angående ändring af vissa §§ i stadgan för de medicinska examina och den i sammanhang med dem föreskrifna kliniska undervisning den 13 November 1874.

Kyrkomöte. Efter af Kongl. Maj:t den 24 Mars 1898 utfärdad kallelse hafva svenska kyrkans ombud sammanträdt den 10 September samma år.

Komitéer
m. m. Sedan Kongl. Maj:t uppdragit dels den 21 Maj 1897 åt en komité att utarbeta ett både den teoretiska och den praktiska prestbildningen omfattande förslag till stadga angående undervisnings-, studie- och examensväsendet inom de teologiska fakulteterna vid rikets universitet, dels ock den 4 Juni samma år åt en annan komité att afgifva förslag angående afskaffande eller inskränkande af undervisningsproffen för lärarebefattningar vid de allmänna läroverken m. m., hafva underdåniga betänkanden och förslag af nämnda komitéer under år 1898 afgifvits.

Enligt till Kongl. Maj:t inkommen anmälan har den af Kongl. Maj:t den 29 Oktober 1897 tillsatta kommission för afgifvande af förslag till lämplig plats för en ifrågasatt asyl för sinnessjuke numera afslutat sina arbeten.

Den 15 April 1898 har Kongl. Maj:t åt särskilde komiterade uppdragit att uppgöra förslag i fråga om behöfliga förändringar i gällande bestämmelser angående länslasarett och andra sjukvårdsinrättningar, som må kunna anses böra i väsentliga delar med dem likställas, m. m.

Vidare har Kongl. Maj:t den 8 Juli 1898 bemyndigat chefen för Ekle-siastikdepartementet att tillkalla högst tre sakkunnige personer för att enligt de närmare bestämmelser, departementschefen egde meddela, biträda honom vid utredning af åtskilliga frågor rörande rikets allmänna läroverk.

Bibelföversätt-
ningen. Sedan bibelkommissionen till Kongl. Maj:t öfverlemnad proföfversättning af gamla testamentets samtliga kanoniska böcker, har Kongl. Maj:t, efter hörande af domkapitlen, Stockholms stads konsistorium och hofkonsistorium samt de teologiska fakulteterna vid universiteten i Upsala och Lund, inhemtat det år 1898 församlade kyrkomötets yttrande öfver nämnda proföfversättning.

I anledning här af har kyrkomötet i skrifvelse till Kongl. Maj:t — med förklarande att kyrkomötet funnit sig kunna med synnerlig tillfredsställelse godkänna de grundsatser, efter hvilka öfversättningen blifvit utförd, likasom det sätt, hvar på dessa grundsatser blifvit i hufvudsak tillämpade — dels hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes uppdraga åt bibelkommissionen att med tagen vederbörlig hänsyn till de anmärkningar, som mot arbetet blifvit framställda, ytterligare öfverse proföfversättningen samt så snart som möjligt å nyo utgifva densamma, äfvensom att Kongl. Maj:t derefter täcktes tillåta, att öfversättningen finge användas vid den offentliga undervisningen i kyrka och skola för att sålunda blifva i församlingen känd och pröfvad, dels anhållit, att åt den nuvarande bibelkommissionen måtte gifvas bemyndigande att i den år 1883 af kyrkomötet godkända öfversättningen af nya testamentet vidtaga de ändringar, som den pröfvade nödiga, på det att om möjligt för nästa kyrkomöte bibelöfversättningen i sin helhet måtte kunna till slutligt godkännande sasom kyrkobibel framläggas, dels och anhållit, det täcktes Kongl. Maj:t vidtaga de åtgärder, som kunde finnas lämpliga för att svenska kyrkan måtte snarast möjligt erhålla en ny öfversättning äfven af gamla testamentets apokryfiska böcker.

Kongl. Maj:t har derefter den 21 Oktober 1898 uppdragit åt bibelkommissionen att verkställa ofvanberörda af kyrkomötet ifrågasatta arbeten, hvarvid kommissionen borde dels i första rummet egna sin tid åt öfverarbetningen af gamla testamentets kanoniska böcker, så att detta arbete kunde vara afslutadt före 1899 års utgång, dels i andra rummet verkställa den af kyrkomötet begärda revisionen af nya testamentet, så att samma revision måtte vara fullbordad före medlet af år 1902, dels slutligen, och i den mån sådant utan hinder för den jemna fortgången af förut omförmälda arbeten kunde ske, verkställa öfversättning af gamla testamentets apokryfiska böcker.

Enligt Kongl. Maj:ts beslut den 4 Februari 1898 hafva rikets samtliga biskopar sammanträd i Stockholm för att öfverlägga och afgifva yttrande i fråga om en af en stor del af rikets presterskap till Kongl. Maj:t ingifven petition angående tolkning af Kongl. cirkuläret den 13 Juni 1896 angående vissa anteckningar i kyrkoböcker. Sedan biskopsmötets utlåtande till Kongl. Maj:t inkommit, har Kongl. Maj:t den 18 Mars 1898 låtit utfärda cirkulär till samtliga domkapitel, Stockholms stads konsistorium och hofkonsistorium angående ändring i ofvannämnda cirkulär den 13 Juni 1896.

Sammanträde
af rikets biskopar.

Kongl. Maj:t har medgifvit inrättandet af följande nya presterliga befattningar, nemligen: en presterlig tjänst inom Norra Råda församling, en presterlig tjänst vid Husqvarna vapenfabrik, en pastoratsadjunktstjänst i Hedvig Eleonora församling i Stockholm, en pastoratsadjunktstjänst i Ytter-Hogdals församling samt en komministerstjänst i Gellivare församling.

Religionsvården.

Rikets indel-
ning. Kongl. Maj:t har den 27 Maj 1898 bestämt, dels att hemmanen $\frac{1}{4}$ mantal Svinsjön N:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal Kjörnstorp N:o 1 och $\frac{1}{8}$ mantal Laxnetorp N:o 1 jemte en från sistnämnda hemman afsöndrad lägenhet skola i kyrkligt hänseende öfverflyttas från Dillnäs till Gåsinge socken, dels ock att hemmanet $\frac{1}{8}$ mantal Klöfnet N:o 1 och $\frac{1}{8}$ mantal Djupviken N:o 1 skola i kommunalt hänseende och i jordeboken öfverföras från Gåsinge till Dillnäs socken.

Kongl. Maj:t har den 9 September 1898 förordnat, dels att Medelpads kontrakt skall från och med den 1 Maj 1899 delas i två kontrakt, benämnda det ena Medelpads östra kontrakt och det andra Medelpads vestra kontrakt, dels ock att Ångermanlands vestra kontrakt skall från samma tid delas i två kontrakt, det ena med benämning Ångermanlands vestra kontrakt samt det andra med benämning Ångermanlands sydvestra kontrakt.

Kongl. Maj:t har den 18 November 1898 förordnat, att det hemman och de hemmansdelar, som bilda Tidaholms köpings område, skola vid 1900 års ingång från Agnetorps och Baltacks socknar utbrytas i jordeboken och derstädes sammanföras till en ny socken, benämnd Tidaholm. äfvensom att sistnämnda socken skall för framtiden utgöra en från Agnetorps och Baltacks socknar afskild annexförsamling till Acklinga pastorat.

Röstgrund vid
prestval. Kongl. Maj:t har fastställt förslag till röstgrund vid prestval inom Laholms stads- och landsförsamlingars pastorat.

Nya kyrkor
m. m. Under år 1898 har Kongl. Maj:t fastställt ritningar till 8 nya kyrkor, till ändring och reparation af 27 samt till altare, orgelfasad eller andra inredningsföremål i 16 kyrkor.

Öppna bref om tillstånd att genom kollekt och stambok öfver hela riket insamla bidrag till kyrkobyggnad hafva utfärdats för Sollerö, Surteby och Kattunga, Dingtuna, Broddarps, Östra Tunhems, Fors, Tynderö och Asklanda församlingar.

Derjemte har Kongl. Maj:t dels förunnat Skara stifts bibelsällskap rättighet att under hvart och ett af åren 1898—1902 för främjande af sällskapets verksamhet upptaga en kollekt i stiftets samtliga kyrkor, dels förordnat, att för de i riket befintliga s. k. Gustaf Adolfsföreningarna en kollekt skulle i rikets alla kyrkor upptagas under hvarterdera af åren 1899—1902, dels medgifvit, att till understöd för fattige studerande må i Skara stifts samtliga kyrkor tills vidare årligen upptagas ytterligare två kollekter utöfver de två förut för sådant ändamål bestämda, dels ock medgifvit, att en kollekt till förmån för Bethany College i staten Kansas i Nordamerikas förenta stater må under år 1899 i rikets alla kyrkor upptagas.

Lönereglerin-
gar. Kongl. Maj:t har medgifvit den förändring i den för Norra Råda pastorat fastställda lönereglering, att för anställande af en ytterligare prestman inom

Norra Råda församling ett belopp af högst 2,500 kronor må under vissa vilkor utgå af de kyrkoherden enligt löneregleringsresolutionen utom boställe tillkommande aflöningsmedel.

Immanuel-metodist-episkopalförsamlingen i Råå samt en metodist-episkopalförsamling i Hyllie socken hafva förklarats af staten erkända med rätt till offentlig religionsöfning enligt gällande bestämmelser. Främmande trosbekännare.

Rätt att besitta fast egendom har medgifvits S:t Johannis metodist-episkopalförsamlingen i Upsala, nya kyrkans svenska församling, Follingbo metodist-episkopalförsamling, metodist-episkopalförsamlingen i Motala samt metodist-episkopalförsamlingen i Kungsör.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande den högre undervisningen under år 1898 inspekterat högre allmänna läroverken i Falun och Lund samt Nya elementarskolan i Stockholm, lägre allmänna läroverken i Göteborg, Marstrand, Kristinehamn och Söderköping, tekniska elementarskolorna i Malmö och Norrköping äfvensom åtskilliga högre skolor för qvinlig ungdom, samskolor och enskilda gossläroverk med dimissionsrätt till de allmänna läroverken. Inspektion.

Vid rikets allmänna läroverk utgjorde antalet lärjungar vid början af 1898 års hösttermin 16,317. Allmänna läroverken.

Lärjungeantalet vid de pedagogier, som meddela undervisning utöfver folkskolans ståndpunkt, uppgick höstterminen år 1898 till 203.

Under år 1898 hafva 822 lärjungar, deraf 54 kvinnor, aflagt godkänd mogenhetsexamen vid allmänna läroverk och privata läroanstalter med dimissionsrätt.

Den 27 Maj 1898 har Kongl. Maj:t låtit utfärda cirkulär angående fördelning af det utaf Riksdagen beviljade anslag för beredande åt lärare och lärarinnor vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet samt pedagogierna af tillfällig löneförbättring under år 1899.

Profårskurser för praktisk utbildning af blifvande lärare hafva under år 1898 varit anordnade vid högre latinläroverket å Norrmalm, högre allmänna läroverket å Södermalm och högre realläroverket i Stockholm samt högre allmänna läroverken i Upsala och Lund. För att genomgå dylik kurs hafva under året 54 lärarekandidater blifvit af chefen för Ecklesiastikdepartementet till nämnda läroverk hänvisade.

Kongl. Maj:t har af det anslag å 6,000 kronor, som finnes uppfördt å de allmänna läroverkens stat till resestipendier för lärare i främmande lefvande språk vid de allmänna läroverken, tilldelat 8 sådane lärare understöd för resor

i utlandet, äfvensom af det utaf Riksdagen beviljade anslag å 4,000 kronor till reseunderstöd åt lärare vid de allmänna läroverken, särskildt vid de läroverk, der profårskurs är anordnad, utdelat 7 resestipendier.

Högre skolor för qvinlig ungdom. Af de för sådant ändamål anslagna medel har under år 1898 utgått understöd åt 92 högre skolor för qvinlig ungdom.

Tekniska undervisningen. Vid Tekniska högskolan utgjorde vid början af läsåret 1897—1898 lärjungeantalet 343, deraf ordinarie elever i 1:sta årskursen 100, i 2:dra 85, i 3:dje 72, i 4:de 25, specialelever 5 samt extra elever 56.

Under läsåret 1897—1898 utgjorde elevernas antal vid Tekniska skolan i Stockholm: inom tekniska afton- och söndagsskolan 1,156, inom tekniska skolan för qvinliga lärjungar 303, inom den högre konstindustriella skolan 70 och inom byggnadsyrkesskolan 56. Vid de tekniska elementarskolorna i Norrköping, Malmö, Örebro och Borås uppgick elevernas antal samma år till 312. Vid tekniska söndags- och aftonskolan i Eskilstuna begagnades undervisningen af 178 lärjungar samt vid fackskolan i samma stad för den finare smidesindustrien af 28 lärjungar.

Kongl. Maj:t har den 18 Mars 1898 af de för ändamålet anslagna medel tilldelat understöd åt lägre tekniska yrkesskolor i följande städer, nemligen: Södertelje, Upsala, Nyköping, Norrköping, Jönköping, Kalmar, Visby, Karlskrona, Karlshamn, Kristianstad, Malmö, Lund, Landskrona, Helsingborg, Varberg, Uddevalla, Venersborg, Borås, Lidköping, Karlstad, Örebro, Vesterås, Köping, Hedemora, Gefle, Söderhamn, Hudiksvall, Hernösand, Sundsvall, Umeå och Luleå äfvensom åt Hessleholms och Kopparbergs tekniska aftonskolor.

Folkskolelärarseminarierna. Genom nådigt cirkulär den 27 Maj 1898 har Kongl. Maj:t enligt Riksdagens med anledning af nådig framställning fattade beslut förordnat om löneförbättring för år 1899 åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminiarierna.

Elevernas antal utgjorde höstterminen 1898 vid rikets sju folkskolelärarseminarier 737 och vid de fem folkskolelärarinneseminiarierna 484, eller tillsammans 1,221.

Afgångsexamen undergingo 1898 års vårtermin 163 manliga och 126 qvinliga, eller tillsammans 289 elever.

Småskolelärarinneexamen aflades samma termin vid folkskolelärarinneseminiarierna af 75 elever, som genomgått första och andra årens lärokurser.

Vid seminariet i Mattisudden i Jockmocks församling för bildande af lappska småskolelärare och lärarinnor voro höstterminen 1898 intagna 27 elever, 3 manliga och 24 qvinliga.

Vid seminariet i Haparanda för bildande af finska småskolelärare och lärarinnor voro samma termin intagna 26 elever, 4 manliga och 22 qvinliga.

Vid slutet af vårterminen år 1898 aflades examen för behörighet till lärarebefattning vid småskola af 15 elever vid seminariet i Jockmock och af 7 elever vid seminariet i Haparanda.

Vid af landsting underhållna småskolelärare- och småskolelärarinneseminarier hafva under år 1898, enligt till Ecklesiastikdepartementet lemnade uppgifter, 323 elever undergått antingen den afgångspröfning, som föreskrives i nådiga kungörelsen den 5 Juni 1885, eller den pröfning vid under offentlig kontroll stående seminarium för anställning såsom lärare vid småskola m. m., som påbjudes i nådiga stadgan den 28 Maj 1897.

Pröfning för behörighet till erhållande af befattning såsom lärarinna vid småskola har med särskildt nådigt tillstånd undergåtts af tillsammans 233 elever vid af enskilda personer anordnade småskolelärarinneseminarier.

Dessutom har sådan pröfning blifvit anställd vid folkskolelärareseminariet i Linköping med 1 yngling och vid folkskolelärareseminariet i Vexjö med 3 lärarinnor och 1 lärare i öfverensstämmelse med bestämmelserna uti §§ 5 och 6 i nådiga kungörelsen den 5 Juni 1885.

Till stipendier åt elever vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminarierna hafva för vårterminen år 1898 anvisats tillsammans 37,500 kronor, hvarjämte stipendiemedel till sammanräknadt belopp af 9,480 kronor beviljats åt seminarieelever, som tala finska eller lappska språket. För höstterminen samma år hafva 37,500 kronor utdelats såsom stipendier åt elever vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminarierna samt 7,825 kronor åt elever, som tala finska eller lappska språket.

Af den undervisningsmateriel, som genom Ecklesiastikdepartementets försorg anskaffats, hafva statens samtliga seminarier kostnadsfritt erhållit hvad som för dem ansetts erforderligt.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelningen för ärenden rörande folkundervisningen under år 1898 inspekterat folkskolelärareseminarierna i Lund, Linköping och Karlstad samt folkskolelärarinneseminariet i Falun.

Enligt de — jemlikt föreskriften i folkskolestadgan den 10 December 1897, Folkskolorna. § 67, samt nådiga cirkulären den 24 November 1882 och den 6 Oktober 1893 — af folkskoleinspektörerna och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor insända uppgifter angående folkundervisningen funnos år 1897 i rikets 2,388 skoldistrikt 15 högre folkskolor samt

4,135 fasta och	696 flyttande, eller tillsammans	4,831 folkskolor,
898 » »	629 » » »	1,527 mindre folkskolor,
3,654 » »	1,467 » » »	5,121 småskolor,
Summa 8,687 fasta och 2,792 flyttande, eller tillsammans		11,479 skolor,
eller med inräknande af de högre folkskolorna 11,494.		

I de högre folkskolorna undervisade 17 lärare samt i

folkskolorna	4,696 lärare och 2,334 lärarinnor, tillsammans	7,030,
mindre folkskolorna	251 » » 1,279 » »	1,530,
småskolorna	253 » » 5,742 » »	5,995,

Summa 5,200 lärare och 9,355 lärarinnor, tillsammans 14,555, eller med inräknande af de högre folkskolornas lärare 14,572 förutom 360 lärare och 556 lärarinnor, eller tillsammans 916, som undervisat endast i öfningsämnen eller handaslöjder.

Antalet barn af 7—14 års ålder utgjorde vid 1897 års slut 819,461, hvaraf 415,836 gossar och 403,625 flickor. Bland dessa hade

under året undervisats på något af nedan angifna sätt	750,847,
» » ej åtnjutit sådan undervisning	61,874,
hvarjemte uppgifter saknas om	6,740,
Summa 819,461.	

Bland de vid årets slut befintliga barnen af 7—14 års ålder undervisades under året i

sina egna distrikts fasta folkskolor	371,969,
» » » flyttande folkskolor	55,663,
» » » fasta mindre folkskolor	36,162,
» » » flyttande mindre folkskolor	33,976,
» » » fasta småskolor	128,784,
» » » flyttande småskolor	56,557,
folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utom sina egna distrikt	15,329,
högare folkskolor	698,440,
allmänna läroverk och fackskolor	306,
skolor för abnorma barn	12,246,
enskilda skolor	976,
hemmen	16,132,
	22,747,
Summa 750,847.	

Bland de vid årets slut befintliga barn af 7—14 års ålder, hvilka under året ej åtnjutit undervisning på något af ofvan angifna sätt,

hade	10,439	inhemtat folkskolans minimikurs,
»	32,604	aflagt godkänd afgangspröfning samt
uteblefvo	3,377	till följd af sjukdom eller naturfel och
»	15,454	af annan anledning.

Summa 61,874.

Med inräknande af de under året afidne samt af dem, som voro öfver eller under den ofvan angifna skolåldern af 7—14 år, undervisades i högre folkskolor 385 samt i folkskolor, mindre folkskolor och småskolor 733,451.

Utgifterna för högre folkskolor, folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utgjorde under år 1897 enligt ofvannämnda uppgifter:

	Kronor.	Kronor.
för lärares och lärarinnors aflöning: kontant.....	9,799,328,	
in natura	1,167,038,	10,966,366,
» skolbyggnader, skolplatser och inventarier		3,204,875,
» undervisningsmateriel		300,972,
» öfriga behof.....		2,616,398,
		<u>Summa 17,088,611.</u>

Lönertilskott af allmänna medel hafva under år 1897 för aflöande af lärare och lärarinnor vid folkskolor, mindre folkskolor och småskolor, enligt till Ecklesiastikdepartementet inkomna uppgifter, utgått med tillsammans 4,436,395 kronor 52 öre. Lönertilskott.

Understöd har för år 1897 utgått till lärares aflöning vid 1,069 fortsättningskolor med 67,225 kronor. Fortsättningskolor.

För år 1897 har understöd för främjande af undervisning i slöjd för gossar utgått till 2,960 skolor (afdelningar) med 221,578 kronor 11 öre samt af undervisning i slöjd för flickor till 2,421 skolor (afdelningar) med 72,615 kronor. Undervisning i slöjd.

Till aflöande af vikarier för 269 folkskolelärare, som af sjukdom hindrats att sköta sina befattningar, har för år 1897 utbetalts af allmänna medel 51,847 kronor 61 öre. Statsbidrag till aflöande af vikarie för sjuk folkskolelärare.

Understöd till 15 högre folkskolor har för år 1897 utgått med tillsammans 18,000 kronor. Högre folkskolor.

Folkhögskolor. På derom af vederbörande styrelser gjorda ansökningar har Kongl. Maj:t för år 1898 beviljat understöd åt 28 folkhögskolor med 74,620 kronor. Enligt styrelsernas berättelser hafva under nämnda år i dessa skolor undervisats 819 manliga och 591 qvinliga, eller tillsammans 1,410 elever.

Folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnars. Till främjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnars bosatta finnars utgick under år 1897 en summa af 41,164 kronor 48 öre till höjande af folkskolelärarnes löner till och öfver minimum, till ökande af lärares löner vid mindre folkskolor, till anskaffande af undervisningsmateriel, bildande af lärare m. m. Äfven för år 1898 hafva medel beviljats för nämnda ändamål.

Undervisningsmateriel. Folkskolorna jemte åtskilliga andra folkundervisningsanstalter hafva till nedsatt pris erhållit den undervisningsmateriel, som genom folkskolebyråns i Ecklesiastikdepartementet försorg anskaffats.

Understöd åt äldre, behöfvande folkskolelärare. Kongl. Maj:t har för år 1898 af dertill anvisade medel beviljat understöd åt 39 äldre, behöfvande folkskolelärare med tillsammans 9,750 kronor.

Läroanstalter för döfstumma och blinda. Vid seminariet å Manilla för bildande af döfstummskolelärare voro under nästlidna läsår intagna 5 elever, 2 manliga och 3 qvinliga. Vid läsårets slut aflades afgangsexamen af 1 manlig och 5 qvinliga elever, hvilka under nämnda läsår genomgått föreskrifven profårskurs.

Under läsåret 1897—1898 undervisades vid anstalterna för öfveråriga döfstumma 92 elever, hvaraf i Vadstena 33, i Skara 20 och i Bollnäs 39.

Kongl. Maj:t har den 7 Oktober 1898 förordnat, att läroanstalten i Skara för öfveråriga döfstumma skall indragas vid slutet af vårterminen 1899.

Vid institutet för blinda å Tomtebodas voro under sistlidna läsår intagna 89 elever, hvaraf 56 gossar och 33 flickor. 60 lärjungar hafva erlagt full afgift eller derunder, 6 hafva af direktionen varit intagna som frielever och 23 hafva varit frielever för de särskilda stiftens och Stockholms stad. En frieleverplats för Visby, en för Strengnäs och en för Göteborgs stift hafva under året varit obesatta.

Omkring 400 band blindskrifter hafva under läsåret blifvit sålda eller skänkta till behöfvande blinda.

Vid förskolan för blinda i Vexjö voro under ofvannämnda läsår intagna 27 elever, 15 gossar och 12 flickor.

Vid handverksskolan för blinda i Kristinehamn undervisades höstterminen 1897 23 elever, 20 män och 3 qvinnor, och vårterminen 1898 25 elever, 22 män och 3 qvinnor.

Till skolhemmet för blinda döfstumma i Venersborg har Kongl. Maj:t för år 1898 beviljat 5,000 kronor.

Till uppehållande af döfstumskolor har för år 1898 anslagits ett belopp af 205,375 kronor.

Af anslaget till uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn har för år 1898 uppbetalts en summa af 116,362 kronor 50 öre.

Uppfostrings-
anstalter för
sinnesslöa
barn.

Kongl. Maj:t har den 11 Mars 1898 uppdragit åt en svensk komité under Hans Kongl. Höghet Kronprinsens ordförandeskap att med en ifrågasatt rysk komité förhandla angående planen för en gradmätning på Spetsbergen, afsedd att under den närmaste framtiden utföras, m. m.

Gradmätning
på Spets-
bergen.

Kongl. Maj:t har af det till understöd åt vittre författare beviljade anslag tilldelat särskilda belopp åt dels äldre vitterhetsidkare, dels yngre personer, som genom sina arbeten ådagalagt framstående anlag för vitterhet.

Understöd åt
vittre för-
fattare m. m.

Antiqvariska forskningsresor hafva under år 1898 genom Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademiens försorg blifvit företagna i åtskilliga delar af riket.

Antiqvariska
forsknings-
resor.

Sedan Riksdagen stält till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag för år 1899 af 45,000 kronor att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningkurser för arbetsklassen, har Kongl. Maj:t af nämnda anslag tilldelat åtskilliga sådana anstalter understöd.

Föreläsning-
kurser för ar-
betsklassen.

På grund af förordningen den 15 Februari 1855 angående ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhällen i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnas behöfvande personer från det andra riket, har under år 1898 liqvíd för år 1896 emellan de båda statskassorna blifvit gjord.

Fattigvården.

Af anslaget till sådan fattigvård, som bör bekostas af staten, hafva under år 1898 särskilda belopp blifvit ställda till disposition af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län att användas till understöd åt fattiga bland lappallmogen.

Kongl. Maj:t har meddelat föreskrifter angående tillämpning af helsovårdsstadgans föreskrifter rörande stad å Bodens stationssamhälle, Alfvastads stations-samhälle, visst område i Södra Åsums socken af Malmöhus län samt Borlänge köping.

Helsovården.

Bidrag af statsmedel hafva beviljats till afönande af extra provinsialläkare i Edefors, Bjurholms, Elmhults, Kungsörs, Föllinge och Eds distrikt.

Extra provin-
sialläkare
m. m.

Rätt till tjänstårsberäkning lika med den civile läkare i statens tjänst åtnjuta har medgifvits för extra provinsialläkarne i ofvannämnda distrikt samt dessutom för extra provinsialläkarne i Glafva och i Limhamns distrikt, för två stadsdistriktsläkare i Linköping, för sjukhusläkaren och en biträdande läkare vid Göteborgs stads epidemisjukhus, för extra provinsialläkaren i Teckomatorps distrikt, för underläkaren vid diakonissanstaltens i Stockholm sjukhus och sjukhem, för extra provinsialläkarne i Tidaholms köping, i Kinna distrikt, i Rätans distrikt och i Fellingsbro distrikt, för ytterligare en stadsdistriktsläkare i Göteborg, för en extra provinsialläkare i Arbrå socken, för en underläkare vid läns-lasarettet och kurhuset i Falköping samt för extra provinsialläkaren i Enångers distrikt.

Nya apotek
m. m.   Kongl. Maj:t har medgifvit inrättandet af nya medikamentsförråd vid Ryds jernvägsstation, i Gäddede kyrkoby, vid Fellingsbro jernvägsstation, i Föllinge kyrkoby och i Herrljunga.

Hospitals-
väsendet.   Vid rikets hospital och asyler äro under år 1898 nedanstående byggnadsarbeten utförda:

Vid Upsala asyl äro paviljongerna II, IV och VI i det närmaste fullbordade, utvändigt afputsade och affärgade, invändigt försedda med allt snickeri, vatten- och afloppsledningar, värme- och evakuationsanordningar samt ledningar för elektrisk belysning. Målningsarbetena derstädes äro i det närmaste afslutade. Paviljongerna III, V och VII äfvensom ekonomibyggnaden, verkstadshuset och vattentornet äro förda under tak och pågår delvis den inre putsningen af desamma. Vattenledningen är till större delen färdig och arbetet med yttre stängseln af området påbörjadt.

Vid Kristinehamns hospital äro anläggningarna af ångvärmeledning inom afdelningarna C och D å mans- och qvinnoafdelningarna fullbordade.

Kontrakt äro under årets lopp afslutade angående uppförandet af de beslutade läkareboställena vid Vadstena hospital och asyl samt Nyköpings hospital; och äro dessa byggnader nu förda under tak.

Vid Göteborgs hospital äro förberedande arbeten vidtagna för nämnda hospitals tillbyggnad samt förseende med ny värmeledning och elektrisk belysning.

Vid Stockholms hospital äro de beslutade arbetena, afseende inläggning af ny värmeledning för hospitalets båda cellafdelningar äfvensom hospitalets förseende med elektrisk belysning, i det närmaste afslutade.

Medicinal-
väsendet.   Vid 1898 års ingång uppgick antalet barnmorskor i hela riket till 2,704. Under loppet af 1898 hafva 118 elever blifvit vid rikets tre läroanstalter för barnmorskor utexaminerade i den allmänna förlossningskonsten och förkla-

rats berättigade att utöfva barnmorskeyrket. Af dessa hafva 54 utgått från läroanstalten i Stockholm, 47 från den i Göteborg och 17 från den i Lund.

Vidare hafva 90 barnmorskor under år 1898 — deraf 54 i Stockholm och 36 i Göteborg — erhållit undervisning i den instrumentala förlossningskonsten och efter att deruti hafva ådagalagt godkända insigter och färdighet förklarats berättigade att under vissa vilkor utöfva äfven denna del af förlossningskonsten.

Enligt af Medicinalstyrelsen år 1898 till Kongl. Maj:t afgifven berättelse angående skyddskoppymningen i riket utgjorde antalet af dem, som under år 1897 med framgång vaccinerats, 110,300. Samma år hafva 81 revaccinationer anmålts.

Under år 1898 hafva vid Veterinärinstitutet i Stockholm 96 personer erhållit teoretisk och praktisk undervisning, deraf 59 såsom veterinärelever och 37 såsom hofslagarelärlingar (14 civila och 23 militära). Af veterinäreleverna hafva 7 aflagt veterinärexamen och af lärlingarne hafva 25 undergått hofslagarexamen (14 civila och 11 militära).

Veterinär-
undervis-
ningen.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den 18 Januari 1899.

OSCAR.

L. ANNERSTEDT.
